

# fiche (FR2.0)	Onderzoeks- instelling / Onderzoeker	Onderwerp: Onderzoekperiode_Onderzoekstitel_Onderzoekers	Link PBP1.0: doelstelling, voetnoot?	'Plattelandsrelevantie' voor het opladen van de Omgevingsanalyse (Beleidsnota Schauvliege 2014-2019) en als wetenschappelijke onderbouwing Plattelandsbeleid (PBP 2.0). Deze informatie kan verwijzen naar actuele trends en ontwikkelingen op het platteland.
Instituut voor Landbouw en Visserijonderzoek, eenheid landbouw & maatschappij				
1.1	ILVO (L&M) / LM	10/11/2014_10/11/2016_ Geïntegreerde methodiek voor actiegerichte gebiedsontwikkeling (IMAGO)_ ILVO(L&M) + UG (politieke wetenschappen) + UG (landbouweconomie) + provincie Antwerpen + provincie West-Vlaanderen.	G, B, D	OA/4.1 Het onderzoek focust op gebiedsgerichte plattelandsontwikkeling en sluit aan bij het 3e spoor van het Vlaamse Plattelandsbeleid rond het ondersteunen en uitvoeren van gebiedsgerichte projecten. In samenwerking met een brede groep van lokale actoren en beleidsniveaus worden, voortbouwend op streekvisies, een strategie en acties uitgewerkt rond het vrijwaren en ontwikkelen van de open ruimte. Hierbij wordt vertrokken van de lokale sterktes en mogelijkheden en wordt de individuele expertise samengebracht. Door de keuze van de concrete cases (Brugse Ommeland, Noord-Mechelen) sluit het onderzoek aan bij G 'Vrijwaren en ontwikkelen van de open ruimte'. Door in 2 pilootgebieden alternatieve acties en instrumenten op een participatieve wijze uit te proberen en te testen, sluit het onderzoek bovendien aan bij B 'Werken op maat van een gebied'. Door op zoek te gaan naar manieren waarop concepten en beleid voor stad en platteland elkaar kunnen versterken, sluit dit onderzoek ook bij D 'afstemmen van doelen voor stad en platteland'. De experimenten met de tools in beide gebieden leverden veel verhalen uit de praktijk op, die aanleiding zullen geven tot een aantal beleidsaanbevelingen m.b.t. gebiedsgericht werken aan open ruimte. <i>Het pakket maatregelen (IMAGO pakket) kan oplossingen bieden voor volgende knelpunten:</i> <i>- streekvisies en toekomsttrajecten worden niet altijd geïmplementeerd,</i> <i>- de discrepantie tussen doelstellingen en praktische uitvoering agv gebrek aan kennis bij beleid en lokale actoren om op een participatieve manier tot geïntegreerde strategieën te komen,</i> <i>- de complexiteit agv de veelheid aan betrokken beleidsniveaus, actoren en sectoren met een belang op het platteland en het spanningsveld tussen top-down beleid en bottom-up initiatieven</i>
1.2	ILVO (L&M) / EVH	2014_2019_pilootprojecten productief landschap_ ILVO(L&M)_TVB_L&V	D	OA/4.2.C Het onderzoek focust op ontwerpend onderzoek. Voedselproductie komt vooral aan bod in doelstelling D 'afstemmen van doelen voor stad en platteland'. De effectieve

				realisatie van projecten die een voorbeeld- en voortrekkersrol kunnen opnemen in de totstandbrenging van een productief, gedeeld landschap en het boeken van maatschappelijke winsten, alsook het formuleren van beleidsaanbevelingen die voortvloeien uit de nieuwe inzichten, zijn zeker relevant voor het platteland. Ieder van de vijf projecten toont een verschillende relevantie voor plattelandskwesties, gaande van het uitdiepen van de rol van stadslandbouw, het nauwer en/of beter connecteren van producent en consument, of producenten onderling, tot scenario's voor omgaan met water in de landbouw, of het boeren op een collectieve manier. Beleidsaanbevelingen zullen focussen op onder meer de relatie tussen het ruimtelijke ordeningsbeleid, pachtwetgeving, landbouw functioneren, en landschappelijke inrichting.
1.3	ILVO (L&M) / EK	09/2013_2017_Ontwerpend onderzoek naar klimaat adaptieve planconcepten voor de peri-urbane gebieden in Vlaanderen_ ILVO(L&M)	B.5	OA/4.2.B Het beleid formuleert doelstellingen rond omgevingskwaliteit zoals B.5 'gebiedsgericht inzetten op uitdagingen van klimaatsverandering, bodembeheer en waterbeheer'. Grafische output kan de dialoog tussen de verschillende actoren en beleidsmakers faciliteren. ILVO gaat in dit onderzoek van 'passieve' kartering naar de 'actieve' inzet van transformaties in de open ruimte. ILVO verdiept en stuurt het debat omtrent de (klimaatadaptieve) inrichting van de peri-urbane gebieden in Vlaanderen. De ontwerpen leveren een waaier aan visuele documenten op (schetsen, schema's, kaarten, collages, etc.).
1.4	ILVO (L&M) / JD	05/2011_04/2015_Sustainability: Discourses and Practices_ ILVO(L&M)+ UG (sociologie)	-	OA/4.2.A Duurzame landbouw komt niet aan bod in het beleidsplan. Dit onderzoek biedt meer inzicht in strategieën voor bedrijfsontwikkeling. Het draagt bij aan het uitvoeren en coördineren van beleidsondersteunend wetenschappelijk onderzoek en de daaraan verbonden dienstverlening met het oog op een duurzame landbouw en visserij in economisch, ecologisch, sociaal en maatschappelijk perspectief. Ontwikkelingen binnen de landbouwsector hebben en belangrijke invloed op verschillende facetten van het platteland en vice versa.
1.5	ILVO (L&M) / JD	10/2009_09/2016_Introductie van genetisch gemodificeerde (GM) gewassen in de Vlaamse landbouw_ ILVO(L&M)+UG (landbouweconomie)	-	OA/4.1 'Genetisch gemodificeerde (GM) gewassen' komen momenteel niet aan bod in het plattelandsbeleidsplan. Het onderzoek focust op discoursen en legt vernieuwend de samenhang bloot tussen technologie en het socio-technische landbouwsysteem, met name op een manier die toelaat om te bepalen hoe technologie bemiddelt in onze interpretaties en praktijken over Europese landbouw. Dit heeft een belangrijk effect op

				de relatie landbouw - open ruimte, want als nieuwe technologieën (mede) het normen- en verwachtingspatroon over landbouw verschuiven, dan moet volgens de onderzoekers technologie en technologie-ontwerp een meer prominente rol krijgen binnen onderzoeks- en steunmaatregelen want technologie wordt zelf ‘een speler ’ (stakeholder) in de gangbare multi-actor plattelandsontwikkeling processen hierdoor.
1.6	ILVO (L&M) / JD	2012_ 2016 _Netwerken en Innovatie_ILVO(L&M)+ UG (landbouweconomie) + UG (politieke wetenschappen)	I.2	OA/4.2.A De onderzochte netwerken (o.a. verbrede landbouw) betrekken ook andere actoren en sectoren dan landbouw, waardoor de impact de landbouwsector overstijgt en relevant is voor andere actoren in het rurale en urbane gebied.
1.7	ILVO (L&M) / ER	11/2010_10/2014_Uncovering linkages between social and spatial transformations in Flanders’ rural area_ILVO (L&M) + UG (geografie) (*1)	G,B	OA/4.1 In dit onderzoek worden participatieve methodes uitgetest in gebieden met een ruraal of peri-urbaan karakter bestudeerd (cases?). Hierbij zal vnl. worden nagegaan hoe landschappen in diverse plattelandsgebieden gedurende de afgelopen jaren en decennia veranderd zijn (transformaties). In eerste instantie wordt nagegaan hoe sociale gedragingen en handelingen een invloed uitoefenen op de landschappen van het Vlaamse platteland. In tweede instantie wordt nagegaan hoe het eigenaarschap van landbouwgronden op het Vlaamse platteland wijzigde.
1.8	ILVO (L&M) / AV	12/2013_ Onderzoek naar het veranderende platteland in relatie tot ruimtelijke kwaliteit_ILVO(L&M)+ KUL ABNL	G	OA/4.2.B Dit onderzoek leidt tot meer genuanceerde inzichten over het ruimtelijk-economisch functioneren van het Vlaamse platteland. Op basis van de verkregen inzichten worden handvaten geformuleerd die het ruimtelijke en landbouwbeleid moeten in staat stellen om in hun streven naar meer ruimtelijke kwaliteit van het Vlaamse platteland, op een meer adequate manier te reageren op de nieuwe ruimtelijke transformatieprocessen .

1.9	ILVO (L&M) / LM	01/2008_12/2013_De rol van regionale identiteit in gebiedspecifieke ontwikkeling en optimalisatie ervan via beleidsinstrumenten_ILVO (L&M)	B, J	OA/4.2.D Het onderzoek focust op gebiedsgerichte plattelandsontwikkeling. Beleidsaanbevelingen worden vermeld in hoofdstuk 7 van het doctoraat. Streekidentiteit komt aan bod in doelstelling J ‘Beleving op het platteland kansen geven met respect voor de streekidentiteit’. Dit onderzoek draagt bij tot meer genuanceerde inzichten in regio specifieke plattelandsontwikkeling en leidt tot beleidsaanbevelingen voor de sturing van gebiedsgerichte plattelandsontwikkeling. Gebiedsgerichte plattelandsontwikkeling staat ook centraal in de doelstelling B ‘Werken aan de omgevingskwaliteit op maat van een gebied’.
1.10	ILVO (L&M) / ER	03/2012_12/2012_ Opportuniteitsstudie voor een stedelijk georiënteerde plattelandsontwikkeling in de Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai_ILVO (L&M)	D	OA/4.1 De opmaak van een ontwikkelingsvisie ‘stadslandbouw’ voor een studiegebied in relatie tot de verstedelijkte ruimte is gerelateerd aan de stad-platteland relatie.
1.11	ILVO (L&M) / JD	2011_2014_ Onderzoek naar de maatschappelijke spanningen rond GGO’ s_ILVO (L&M)	-	OA/n.v.t. ‘Genetisch gemodificeerde (GM) gewassen’ komen niet aan bod in het plattelandsbeleidsplan. Of GGO-teelt al dan niet kan worden ingebracht in de conventionele landbouw, zal een sterke impact hebben op ons landbouwsysteem in Vlaanderen, en dus uiteraard ook op het platteland (met impact op schaal, milieu, bedrijfsgrootte, ...)
1.12	ILVO (L&M) / JD	2010_2012_Beleidswerkgroep Agrarische Architectuur_ILVO(L&M)	G Voetnoot 27!	OA/4.2.D Op het platteland zijn ook de gevolgen zichtbaar van de schaalvergroting en industrialisatie van de landbouw. Dit komt aan bod bij de beleidsdoelstelling G ‘Vrijwaren en ontwikkelen van de open ruimte’ (PBP 1.0). De agrarische architectuur in Vlaanderen heeft een belangrijke invloed op de ruimtelijke (belevings)kwaliteit van het Vlaamse platteland. Daarnaast blijken bouwprojecten van landbouwers vaak te leiden tot conflicten met omwonenden en andere plattelanders. Het is dus van belang een beter inzicht te krijgen in de exacte probleemstelling en beleidsaanbevelingen te formuleren. De Vlaamse Bouwmeester onderzocht samen met constructeurs en architecten de industrialisatie van agrarische stallen en loodsen en hoe deze transformaties op architecturaal vlak kunnen verbeteren. Het resulteerde in de IPO publicatie ‘Agrarische Architectuur in Vlaanderen’ met beleidsaanbevelingen. In een tweede fase werd een actieplan opgemaakt door een beleidswerkgroep onder leiding van het ILVO. De eerste concrete realisatie van dit actieplan is de leidraad ‘Agrarische Architectuur. Sleutel voor

				de toekomst'. De provincies kunnen agrarische architectuur opnemen in het thema bedrijfsintegratie en daarin een sensibiliserende rol spelen.
1.13	ILVO (L&M) / JD	2008_2012_ Strategieën en instrumenten voor de vergoeding van publieke diensten van landbouw_ILVO(L&M)+ UG	G	OA/4.2.D Het is evident dat veel van de 'publieke diensten' van de landbouw zich manifesteren op het platteland. De dienstverlenende landbouwactiviteiten in de ruime zin zijn echter niet rechtstreeks gelinkt aan een doelstelling van het plattelandsbeleid. Agronatuurbeheer komt dan weer wel aan bod bij de beleidsdoelstelling G 'De open ruimte vrijwaren'.
1.14	ILVO (L&M) / JD	2007_2014_Groene Zorg_ ILVO(L&M)_UG_WUR	I	OA/4.3.A Het openstellen van het bedrijf als zorgboerderij komt ter sprake bij de doelstelling I 'Ondersteunen van kwaliteitsvol ondernemerschap in het landelijk gebied'. Groene zorg is goed ontwikkeld in Vlaanderen. Het is een typisch voorbeeld van een activiteit die de verbinding maakt tussen meerdere sectoren (landbouw, gezondheid, welzijn) en tussen stad en platteland. Het onderzoek toonde vooral aan dat het dominante discours van Groene Zorg als vorm van multifunctionele landbouw de ontwikkeling van groene zorg heeft mogelijk gemaakt, maar nu erg beperkend is voor mogelijke toekomstige ontwikkelingspaden.
1.15	ILVO (L&M) / JD	09/2007_09/2012_ Participatieve ontwikkeling van een landbouwwaarderinginstrument om rurale planning in Vlaanderen te ondersteunen_ILVO(L&M) + UG (landbouweconomie (*8)	G	OA/4.2.A 'Landbouwgevoeligheid' en 'landbouwimpact' zijn niet rechtstreeks verbonden aan het Plattelandsbeleidsplan. Dit onderzoek is relevant aangezien het ontwikkelde instrument (participatieve ontwikkeling van een landbouwwaarderinginstrument) ondersteuning biedt in rurale planningsprocessen , waar beslissingen genomen moeten worden over landbouwgrond (AGNAS). Er is onderzoek gedaan naar de knelpunten in de huidige planningsprocessen.
1.16	ILVO (L&M) / JD	2012_ Perceptie studie agrarische architectuur_ILVO(L&M)+ Inagro	G	OA/4.2.D Om architecturale en landschappelijke conflicten van deze inbedding te voorkomen, worden vanuit de provincie West-Vlaanderen verschillende aanbevelingen gedaan rond nieuwe materialen, kleuren en vormgeving, gebaseerd op de meningen van experts en vanuit de terreinervaring. De vraag is echter, hoe worden deze aanpassingen gesmaakt door het grote publiek? Wat vinden de inwoners maar ook de bezoekers van dit landbouwlandschap en van deze nieuwe agrarische bedrijfsgebouwen? Hoe beleven zij de architecturale verandering van de landbouwbedrijven, maar ook van de landschappelijke context. Op zich was deze publicatie inspirerend voor de latere ILVO leidraad ' Agrarische Architectuur . Sleutel voor de toekomst'. (zie 1.12)
1.17	ILVO (L&M) / JD, LM	2010_ Betekenis en mogelijkheden van streekidentiteit als mobiliserende factor in de Westhoek_ILVO(L&M)	J Voetnoot 50!	OA/4.2.D

				Streekidentiteit komt aan bod in doelstelling J ‘Beleving op het platteland kansen geven met respect voor de streekidentiteit’. De identiteit van de streek speelt een belangrijke rol in de belevingswaarde van een plattelandsregio. Streekidentiteit kan worden omschreven als het geheel van karakteristieke kenmerken van een streek die het onderscheiden van andere streken en die binnen de streek voor verbondenheid zorgen. Daarbij bestaat zowel een interne streekidentiteit (het wij-gevoel) vanuit het standpunt van de inwoners van een streek als een externe streekidentiteit (het imago) vanuit het standpunt van buitenstaanders. Ruimtelijke kenmerken (landschap, fauna en flora, erfgoed, locatie, historiek...), economisch-functionele kenmerken (landbouw, recreatie, natuurbeheer, bewoning...) en sociaal -culturele kenmerken (gemeenschap, tradities en gebruiken, cultuurhistorisch erfgoed...) spelen in meer of mindere mate mee bij het tot stand komen van een identiteit van een streek. Door de verscheidenheid van actoren in een streek kunnen er verschillende identiteiten op hetzelfde moment aan een streek worden toegekend. De prioriteiten en doelstellingen van die actoren bepalen, op een continue en dynamische wijze, welke identiteiten dominant zijn.
1.18	ILVO / JD of LB	09/2014_08/ 2019 _ Agroforestry in Vlaanderen: Een economisch rendabel antwoord op de vraag naar agro-ecologische productiemethoden?_ILVO_UG_ECO ² _Inagro_BDB	I	OA/4.2.A PBP 1.0 verwijst naar agroforestry bij doelstelling I ‘Ondersteunen van kwaliteitsvol ondernemerschap in het landelijk gebied’. Sinds 2011 ondersteunt de Vlaamse overheid actief agroforestry als landbouwsysteem, door landbouwers die starten te subsidiëren voor de aanplant van de bomen. Agroforestry vormt een interessante opportuniteit om de veerkracht van landbouwbedrijven te stimuleren en een antwoord te bieden op toekomstige uitdagingen voor de Vlaamse landbouw, o.a. via een bijdrage tot diversiteit in de productie en het leveren van een brede range aan ecosysteemdiensten. Agroforestry voldoet aan een maatschappelijke vraag naar eco-efficiëntere (meer met minder) agro-ecologische productiemethoden met veel aandacht voor biodiversiteit en potentieel sociale invulling, en dit op een economisch rendabele manier. Knelpunten in de wetgeving werden reeds weggewerkt door aanpassingen van het bosdecreet en het veldwetboek. Agroforestry is wel nog steeds onderhevig aan de codex ruimtelijke ordening en het natuurdecreet, maar aanpassingen aan deze regelgevingen worden op relatief korte termijn verwacht. De stedenbouwkundige vergunning die nodig is om de bomen te kappen vormt immers nog een knelpunt.
1.19	ILVO / JD of FV	2014_ 2018 _In beeld brengen van ruimtelijke transformaties op het platteland_ILVO & UG	G	OA/4.2.B

				‘Ruimtelijke transformaties’ zetten de open ruimte onder druk en de landbouwgrond in het bijzonder. Dit onderzoek bekijkt hoe men aaneengesloten landbouwgebieden kan vrijwaren van versnippering.
1.20	ILVO / JD	06/2016_05/ 2017 _25 jaar landinrichting in de Westhoek: Wat leert het verleden ons voor de toekomst?_ILVO	SPOOR 3 G	OA/4.2.D Het onderzoek focust op gebiedsgerichte plattelandontwikkeling. Het instrument ‘Landinrichting’ werd bij de oprichting van de VLM in 1988 geïntroduceerd als één van de kerntaken van de organisatie. Na een periode van 25 jaar landinrichting in de Westhoek, loopt dit op zijn einde. Binnen deze opdracht wordt geleerd om een nieuwe agenda voor de streek te ontwikkelen, op basis van de leerpunten uit de voorbije periode, waarin via Vlaamse middelen geïnvesteerd werd in de streek. Bij het 3e spoor van het PBP 1.0 wordt landinrichting als één van de geïntegreerde, gebiedsgerichte projecten van de Vlaamse overheid vermeld. De doelstelling G ‘Open ruimte vrijwaren en ontwikkelen’ formuleert: ‘De kwaliteit van de open ruimte wordt verbeterd via een gebiedsgerichte inrichting, die uitvoering geeft aan de ruimtelijke (afbakenings)processen. De VLM geeft met haar instrumenten uitvoering aan gebiedsgerichte projecten en processen. De VLM-instrumenten ruilverkaveling, landinrichting en natuurinrichting evolueerden in de richting van verwevenheid, multifunctionaliteit en procesbenadering’ (PBP 1.0, p.39). Dit wordt ook bevestigd met het onderzoek waar multifunctionaliteit en procesbenadering sterk naar voor komen.
1.21	ILVO / JD	2014_ Begeleiding en ondersteuning plaatselijke groepen voor de opstelling van de Lokale Ontwikkelingsstrategieën 2014-2020_ILVO	SPOOR 3	OA/4.1 Het onderzoek focust op gebiedsgerichte plattelandontwikkeling. Spoor 3 van het instrumentarium van het Plattelandsbeleid betreft het ‘<i>ondersteunen en uitvoeren van gebiedsgerichte projecten</i>’ dat o.a. mogelijk is door de gebiedsgerichte werking van het Europees programma voor plattelandontwikkeling (PDPO). Het schept een kader voor de ondersteuning van bottom-up projecten die bijdragen aan plattelandontwikkeling (PBP 1.0, p.17).
1.22	ILVO / JD	08/2013_01/2016_RETHINK: de relatie tussen landbouw en plattelandontwikkeling herdacht_ILVO & UG	I	OA/4.2.A Het onderzoek RETHINK verkent de betekenis van modernisering in de landbouw. Deze vraag wordt gesteld in tijden van verandering, waarbij de landbouwsector een antwoord moet vinden op de toenemende schaarste van grondstoffen en waar productiesystemen en de huidige levensstijl zullen moeten worden aangepast. Binnen deze context wordt de landbouw bekeken als systeem dat is ingebed in verschillende subsystemen op verschillende ruimtelijke niveaus. Op die manier heeft het raakvlakken met economische, sociaal-politieke en ecologische domeinen. In zo een complex

				systeem zal duurzaamheid in de landbouw enkel kunnen worden bereikt met voldoende veerkracht en aanpassingsvermogen en in overeenstemming met de ontwikkeling van een welvarend platteland. De relevantie ligt vooral in het zoeken naar connecties tussen de veranderende landbouwsector en het bredere maatschappelijke doel van het creëren van een levendig en welvarend platteland.
1.23	ILVO / JD	10/2013_04/ 2018 _Governance voor multifunctioneel landgebruik_ILVO & UG	G	OA/4.2.D Dit onderzoek bekijkt hoe multifunctioneel landgebruik kan worden aangestuurd en gestimuleerd. Steden zijn constant bezig met het creëren en behouden van een leefbare omgeving voor haar inwoners. Ruimte om hieraan invulling te geven is beperkt en staat hiervoor sterk onder druk. Er is een toenemende vraag naar multifunctioneel landgebruik. Op dit moment leven er nog veel vragen rondom de invulling en aansturing van multifunctioneel landgebruik. Hoe kan privaat en publiek gebruik worden gecombineerd, hoe stuur je dit aan?
1.24	ILVO / JD of FV	10/2013_09/ 2017 _Governance van stadslandbouw_ILVO & UG	D	OA/4.2.B Het onderzoek vindt voornamelijk relevantie in doelstelling D ‘afstemmen van doelen voor stad en platteland’. Om beleidsinstrumenten van stad en platteland op elkaar af te stemmen en wisselwerking te stimuleren, is één van de vereiste om inzicht en kennis te hebben van de stedelijke beleidsinstrumenten rond landbouw en hoe steden omgaan met landbouw op hun grondgebied. Zo komen ook de mogelijke knelpunten aan het licht om vanuit de stad samen te werken met het omliggende platteland. De beleidsaanbevelingen en andere inzichten rond governance van stadslandbouw kunnen ook van toepassing zijn voor de strategische projecten die RV subsidieert met een focus op stadsregionale werking met onder meer aandacht voor interacties stad/platteland. Meer specifiek in doelstelling D.2.2 ‘De VLM ondersteunt lokale besturen en verenigingen via een projectoproep bij de aanleg, inrichting en beheer van volkstuinparken’, kan dit onderzoek ondersteuning bieden m.b.t. de ondersteuning en het beheer van volkstuinparken en andere voedselproductiepraktijken waarbij verschillende soorten actoren betrokken zijn (markt, burger, overheid, etc.).
1.25	ILVO / JD	10/2013_09/ 2017 _Sociologische analyse van self-governance in voedselnetwerken_ILVO & UG	D	OA/4.2.C Dit sociologisch onderzoeksproject focust op het begrip zelfbeheer en hoe dit de ontwikkeling van duurzame voedselnetwerken kan bevorderen, met meer wenselijke sociale, ecologische en economische uitkomsten. Een territoriale benadering van

				beheer van voedselnetwerken die de diversiteit van de betrokken actoren en instituties erkent kan erin slagen voedsel en landbouw opnieuw meer met elkaar te verbinden. Inzichten kunnen bijdragen aan sterkere voedselnetwerken, wat de betrokken actoren ten goede kan komen.
1.26	ILVO / JD	01/08/2013_31/12/2013_Ruimtelijk-economische analyse van de bedrijvigheid binnen het agrarisch gebied van de provincie Antwerpen	I	OA/4.2.A Dit onderzoek focust op plattelandseconomie en is hoofdzakelijk gelinkt aan het ruimtelijk beleid maar sluit ook aan bij de doelstelling I ‘Ondersteunen van kwaliteitsvol ondernemerschap in het landelijk gebied’ (PBP 1.0, p.46). Het onderzoek betreft een ruimtelijk-economische analyse van de bedrijvigheid binnen het agrarisch gebied in de provincie Antwerpen. Deze inventarisatie van de rurale bedrijvigheid moet toelaten de diversiteit aan economische functies en het ruimtelijke spreidingspatroon binnen het agrarisch gebied in beeld te brengen. Rurale bedrijvigheid omvat in dit onderzoek alle huidige (agrarisch en niet-agrarische) ondernemingen.
1.27	ILVO / JD	05/2015_09/2015_Stopgezette en leegstaande serres in de bloemenregio_ILVO	G	OA/4.2.B Het onderzoek focust op ruimtelijke transformaties. De Oost-Vlaamse bloemenregio wordt gekenmerkt door een daling van het aantal professionele serrebedrijven. Hierdoor rijst de vraag wat er gebeurt met de serres waarin geen professionele landbouwactiviteit meer plaatsvindt. Kaarten en tabellen omschrijven de omvang en de aard van leegstand, afbraak en huidig gebruik.
1.28	ILVO / JD	09/2015_06/2016_Ruimtelijke samenhang agrocomplex en agrarische sectoren in de provincie Antwerpen_ILVO	G	OA/4.2.A Het onderzoek focust op ruimtelijke transformaties. Het tekort aan ruimte is een belangrijk knelpunt voor het economisch functioneren van zowel de landbouwsector als de agrocomplexbedrijven in de provincie Antwerpen.
1.29	ILVO / JD	09/2015_06/2016_Niet-agrarisch gebruik van het agrarisch gebied in de provincie Antwerpen_ILVO	G	OA/4.2.B Het onderzoek focust op ruimtelijke transformaties. In dit onderzoek wordt het niet-agrarisch gebruik becijferd van het agrarisch bestemd gebied van de provincie Antwerpen. Er wordt een gedetailleerde kartering gemaakt van het feitelijk landgebruik van percelen die wel bestemd zijn als agrarisch gebied, maar die geen geregistreerd landbouwgebruik hebben. De cijfers en aangereikte methodiek m.b.t. de inname van bestemd landbouwgrond door niet-agrarische landgebruiken, bieden aanknopingspunten om feitelijke landgebruiken op te nemen in de monitoring van landgebruik(veranderingen) alsook beleid.
1.30	ILVO / JD	04/2016_10/2016_Inventaris stopgezette en leegstaande serres in de macro-zone Boechout-Ranst_ILVO	G	OA/4.2.B

				Het onderzoek focust op ruimtelijke transformaties: de dynamiek in serres binnen de provincie Antwerpen. De cijfers en aangereikte methodiek bieden aanknopingspunten om de feitelijke dynamiek in serres op te nemen in de landgebruiksmonitoring alsook het beleid. Zie ook fiche 1.29
1.31	ILVO / JD	05/2016_10/ 2016 _Onderzoek naar vrijwaren van strategische landbouwgronden en – gebouwen_ILVO	G	OA/4.2.B Het onderzoek focust op ruimtelijke transformaties: hoe kunnen landbouwgronden- en gebouwen met een strategische waarde voor het landbouwkundig functioneren voor de landbouw gevrijwaard worden? Open ruimte en strategische landbouwgebieden vormen een essentieel onderdeel van het platteland. Inzichten in hoe de open ruimte en landbouwgronden- en gebouwen met een strategische waarde voor het landbouwkundig functioneren voor de landbouw gevrijwaard kunnen worden, zullen bijdragen aan een duurzame toekomst voor het platteland. Zie ook fiche 1.30
1.32	ILVO / JD	04/2014_01/2015_Landbouw en open ruimte in de stedelijke omgeving van Gent_ILVO	D	OA/4.2.B Het onderzoek focust op ruimtelijke planning en visievorming rond stadslandbouw. Er werd nagegaan welke ruimte de landbouw inneemt in de stad (Gent) en welke trends, noden en behoeften leven bij de landbouw en wat hiervan de ruimtelijke implicaties zijn. Het onderzoek onderbouwt het lokaal ruimtelijk beleid (Wat is de ruimte die de stad in 2030 wil en kan geven aan de landbouw?).
1.33	ILVO / JD	04/2014_07/ 2016 _Representatie van discoursen over landbouw in verschillende beleids- en praktijkcontexten_ILVO & UG (CDO)	I	OA/4.2.C Het onderzoek bekijkt hoe verschillende relevante discoursen rond innovatie, duurzame ontwikkeling, landbouw en democratie een rol spelen in de politiek-institutionele context van het Vlaamse agro-voedingssysteem. In het onderzoek wordt het mechanisme van ‘discursieve representatie’ als beleidsmodel geduid, en hoe dit contrasteert met het huidige neo-corporatistische institutioneel arrangement van het Vlaamse landbouwbeleid. Dit geldt niet enkel voor de drie studiecasses (landbouweducatie, varkenshouderij, duurzame ontwikkeling) maar ook voor andere cases die betrekking hebben op het platteland.
Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, afdeling beheer en gebiedsgerichte biodiversiteit				
2.1	INBO/FT	2014_2017_Versterken van streekidentiteit via landbouw, natuur, erfgoed en toerisme_INBO + ILVO + VITO + projectgroep Voeren	B, G, J	OA/4.1 & 4.2.D Ecosysteemdiensten (ESD) winnen aan belang voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid. VLM ontwikkelde enkele kernkwaliteiten voor een sterke omgevingskwaliteit van het platteland (ESD komen beslist aan bod).

				De voorlopige resultaten wijzen op een paradox binnen het milieubeleid: door beleid dat de veesector wil reguleren om minder schadelijke emissies te realiseren, zou de veehouderijsector versneld kunnen verdwijnen te voordele van een landbouwsector die wijzigingen aan het landschap teweegbrengt (en die vanuit andere milieu- en natuurdoelstellingen niet wenselijk zijn). De sectoranalyse levert basisinformatie die specifiek voor de Voerstreek input kan leveren voor het plattelandsbeleidsplan. Door de verscheidenheid in de fysische omgeving en de manier waarop de mens daarop heeft ingespeeld is een ingewikkeld kleinschalig landschapspatroon ontstaan van weilanden, akkers en landschapselementen. Dit uniek landschapspatroon wordt enerzijds bedreigd door menselijke beslissingen en anderzijds houdt het ook de sleutel tot veerkracht om het hoofd te bieden aan impacten van onder andere klimaatverandering. Door beleidsaanbevelingen te formuleren en deze af te stemmen op de beleidsagenda's, verhoogt de kans dat instrumenten en samenwerkingsverbanden ook effectief geïmplementeerd kunnen worden op maat van een gebied.
2.2	INBO/GDB	(2012)_2015_Bijdragen tot de actualisatie van de methodologie van de MER_INBO	-	0A/n.v.t. MER (ontsnippering) wordt beschouwd als milieubeleid met minder relevantie voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid.
2.3	INBO/GDB	(2012)_2015_Analyse van ecosysteemprocessen in estuariene herstelprojecten_INBO	D	0A/4.1 & 4.2.D Ecosysteemdiensten (ESD) winnen aan belang voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid. VLM ontwikkelde enkele kernkwaliteiten voor een sterke omgevingskwaliteit van het platteland (ESD komen beslist aan bod).
2.4	INBO/GDB	(2012)_2015_Onderzoeken van ecohydrologische sleutelprocessen in vallei-ecosystemen_INBO	B	0A/4.2.D Inrichting is een zeer belangrijk instrument voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid.
2.5	INBO/GDB	(2012)_2015_Onderzoek spontane ecologische processen in bossen_INBO	B	0A/n.v.t. Bosbeleid wordt beschouwd als afzonderlijk sectoraal beleid met minder relevantie voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid.
2.6	INBO/GDB	(2012)_2015_Lange Termijnvisie voor het Schelde-estuarium en actualisatie van het Sigmaplan_INBO	-	0A/n.v.t. Sigmaplanning wordt beschouwd als afzonderlijk sectoraal beleid met minder relevantie voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid.
2.7	INBO/GDB	(2012)_2015_Ecologische aspecten van waterbeheer en natuurontwikkeling van de Grensmaas_INBO	B	0A/n.v.t. Waterbeheer wordt beschouwd als afzonderlijk beleid met minder relevantie voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid.

2.8	INBO/GDB	(2012)_2015_Everzwijnen in Vlaanderen_INBO	-	0A/n.v.t. Wildschade wordt beschouwd als minder relevant voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid.
2.9	INBO/GDB	(2012)_2015_Onderzoek naar de verspreiding van verschillende vormen van resistentie tegen rodenticiden bij de bruine rat in Vlaandren_INBO	-	0A/n.v.t. Populatiebeheer wordt beschouwd als minder relevant voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid.
2.10	INBO/GDB	(2012)_2015_Selecteren en veredelen van uitgangsmateriaal voor een duurzaam gebruik en beheer van bos en natuur in functie van klimaatwijzigingen_INBO	B	0A/n.v.t. Bosbeleid wordt beschouwd als afzonderlijk sectoraal beleid met minder relevantie voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid.
2.11	INBO/GDB	2011_2015_Optimaliseren van de methodologie voor BWK-, habitat- en natuurtypekarteringen_INBO	-	0A/n.v.t. BWK is een belangrijk instrument voor het onderbouwen van de natuurlijke structuur maar wordt beschouwd als minder relevant voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid.
2.12	INBO/GDB	2010_2015_Standplaatsfactoren Natura2000-habitats_INBO	B,E	0A/n.v.t. EU natuurbeleid (Natura 2000) wordt beschouwd als afzonderlijk natuurbeleid met minder relevantie voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid. Thans heeft dit beleid sterke gevolgen voor participatie bij gebiedsontwikkeling op het platteland.
2.13	INBO/FT	2012_2014_Identificeren, kwantificeren en karteren van ecosysteemdiensten_INBO + UA + et al	D	0A/4.1 & 4.2.D Ecosysteemdiensten (ESD) winnen aan belang voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid. VLM ontwikkelde enkele kernkwaliteiten voor een sterke omgevingskwaliteit van het platteland (ESD komen beslist aan bod).
2.14	INBO/GDB	(2012)_2013_Effectiviteit bebossing landbouwgrond in relatie tot biodiversiteitsontwikkeling_INBO	B	0A/n.v.t. Bosbeleid wordt beschouwd als afzonderlijk sectoraal beleid met minder relevantie voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid.
2.15	INBO/GDB	2011_2013_EU-rapportage 2013 inzake staat van instandhouding Natura 2000 habitats en habitat- en vogelrichtlijnsoorten_INBO + BIM + et al	B,E	0A/n.v.t. EU natuurbeleid (Natura 2000) wordt beschouwd als afzonderlijk natuurbeleid met minder relevantie voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid. Thans heeft dit beleid sterke gevolgen voor participatie bij gebiedsontwikkeling op het platteland.
2.16	INBO/GT of Linda Meiresonne?	2011_2013_Het belang van biodiversiteit voor het leveren van ecosysteemdiensten_INBO	D	0A/4.1 & 4.2.D Ecosysteemdiensten (ESD) winnen aan belang voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid. VLM ontwikkelde enkele kernkwaliteiten voor een sterke omgevingskwaliteit van het platteland (ESD komen beslist aan bod).
2.17	INBO/GDB	2010_2013_Vademecum 'beheermaatregelen en beleidsinstrumenten' met maatregelen die kunnen worden ingezet om de instandhoudingsdoelstellingen te realiseren_INBO	B	0A/n.v.t.

				Natuurbeleid (natuurbeheer) wordt beschouwd als afzonderlijk sectoraal beleid met minder relevantie voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid.
2.18	INBO/GDB	2010_2012_NARA-B 2012: Biodiversiteit in het landbouwgebied: evaluatie en optimalisatie van beleidsinstrumenten_INBO	E	OA/n.v.t. Natuurbeleid (NARA) wordt beschouwd als afzonderlijk sectoraal beleid met minder relevantie voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid.
2.19	INBO/GDB	2009_2012_Invasieve exoten: Een early warning systeem voor invasieve soorten en beheermaatregelen voor probleemsoorten_INBO	B	OA/n.v.t. Natuurbeleid (exotenbeheer) wordt beschouwd als afzonderlijk sectoraal beleid met minder relevantie voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid.
2.20	INBO/GDB	2007_(2012)_Opvolging Natuurtechnische Milieubouw Oevers (NTMB-oevers)_INBO	-	OA/n.v.t. Sigmaplanning wordt beschouwd als afzonderlijk sectoraal beleid met minder relevantie voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid.
2.21	INBO/GDB	2002_(2012)_Monitoring en evaluatie van het Linkerscheldeoevergebied_INBO	E	OA/n.v.t. EU natuurbeleid (Natura 2000) wordt beschouwd als afzonderlijk natuurbeleid met minder relevantie voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid.
2.22	INBO/GDB	2011_Meetnet milieukwaliteit Natura 2000-gebieden – Long Time Ecological Research-sites (LTER)_INBO	E	OA/n.v.t. EU natuurbeleid (Natura 2000) wordt beschouwd als afzonderlijk natuurbeleid met minder relevantie voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid.
2.23	INBO/GDB	2009_2011_Signaalkaarten m.b.t inplanting windmolenparken / Toetsingskader m.b.t. de impact van windturbines op fauna in Vlaanderen_INBO + et all	I	OA/n.v.t. MER (windenergie) wordt beschouwd als milieubeleid met minder relevantie voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid.
2.24	INBO/GDB	1995_Vitaliteit van de Vlaamse bossen_INBO	-	OA/n.v.t. Bosbeleid wordt beschouwd als afzonderlijk sectoraal beleid met minder relevantie voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid.
Vlaams Instituut voor Technologisch Onderzoek, unit ruimtelijke milieuaspecten				
3.1	VITO/SB	2011_2012_Raming van baten van de inrichting van een akker/weiland met KLE's_VITO	B	OA/4.2.D Financiering van het landschapsonderhoud bepaalt mee de kwaliteit van de open ruimte (zie ook IPO traject en modelconcept LOB wat momenteel doorwerking kent in de PDPO financiering). Vlaamse gezinnen blijken gemiddeld bereid om jaarlijks ongeveer 250 euro te betalen (of 5 euro per week) voor de verfraaiing van het huidige landbouwgebied via de introductie van kleine landschapselementen (KLE). Dit willen ze doen in een context waar alle Vlaamse gezinnen mee betalen aan een hypothetisch “Fonds voor de aanleg en het onderhoud van KLE”. Indien de introductie van de KLE gepaard gaat met het verschijnen van bedreigde diersoorten stijgt de

				betalingsbereidheid met ongeveer 40 euro. Ook de aanleg van extra wandel/fietspaden verhoogt de betalingsbereidheid met ongeveer 40 euro.
3.2	VITO/SB	2010_ heden _Natuurwaardeverkenner_VITO (*20)	D	OA/4.1 & 4.2.D Ecosysteemdiensten (ESD) winnen aan belang voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid. VLM ontwikkelde enkele kernkwaliteiten voor een sterke omgevingskwaliteit van het platteland (ESD komen beslist aan bod). De natuurwaardeverkenner is een geschikt instrument om te bekijken hoe door landgebruiksverandering (van natuur naar landbouw of omgekeerd) de waarde van ecosysteemdiensten wordt beïnvloed. De handleiding en de webtool reiken pragmatische methodes aan om ESD kwalitatief en kwantitatief te waarderen. De methodes zijn geschikt voor een eerste indicatieve beoordeling van de impact van een project of van een beleid op de geleverde ESD (bv. waarde van veranderingen in landgebruik, baten van beheersmaatregelen of groene inrichtingsprojecten, i.k.v. maatschappelijke kosten-batenanalyse).
3.3	VITO/AG	2010_2012_Koolstofvastlegging in de landbouw_VITO	I	OA/4.2.A Sinds 2011 ondersteunt de Vlaamse overheid actief agroforestry als landbouwsysteem, door landbouwers die starten te subsidiëren voor de aanplant van de bomen. Het onderzoek geeft een inschatting van de waarde van vier mechanismen om koolstof vast te leggen in de landbouw. Een equivalent van 37% van alle jaarlijkse broeikasemissies in de EU kunnen theoretisch gecompenseerd worden via koolstofvastlegging in de landbouw via agroforestry, de introductie van hagen, niet-kerende grondbewerking en groenbedekking. Vooral agroforestry heeft een zeer hoge potentiële bijdrage. Onderzoek uit Frankrijk en Canada geeft aan dat 1ha agroforestry jaarlijks 10 ton CO2-equivalent per ha kan vastleggen. De maatschappelijke waarde hiervan wordt geraamd op ongeveer 300 euro/ha in 2013. Deze waarde wordt verwacht sterk toe te nemen, bv. tot ongeveer 1000 euro/ha in 2030.
3.4	VITO/GE	2009_2012_RuimteModel Vlaanderen_VITO + INBO +VMM + L&V(*9)	G p. 38	OA/4.1 & 4.2.B Het ruimtemodel komt aan bod bij de beleidsdoelstelling G ‘Vrijwaren en ontwikkelen van de open ruimte’ (PBP 1.0). <i>Volgens het RuimteModel Landgebruik Vlaanderen (VITO), een ruimtelijk simulatiemodel, zal de verstedelijking toenemen met een oppervlakte van minimaal 50.000 ha tussen 2005 tot 2030 en zal Vlaanderen een areaal aan open ruimte van ongeveer 5,7 ha per dag verliezen (PBP1.0, p.38).</i> Het RuimteModel Vlaanderen berekent veranderingen in landgebruik als gevolg van processen op verschillende schaal die zich afspelen in de ruimte. Het platteland is in

				groeierende mate onderhevig aan veranderingen, ook in het landgebruik, en niet in het minst op de raakvlakken met de stad. Maar ook nieuwe functies in de open ruimte, (zoals het opwekken van hernieuwbare energie) vergen een goede sturing en opvolging. Het platteland wordt in het onderzoek beschouwd als het complement van het verstedelijkte gebied. Ruimtelijke wisselwerkingen tussen stad-platteland in tijd en ruimte worden in kaart gebracht met behulp van op het doel toegesneden indicatoren. In het uitgevoerde werk staat de open ruimte vrij centraal en zijn er specifieke indicatoren die (te verwachten ontwikkelingen in) bevolkingsdichtheid, versnippering, contiguiteit landbouwgebied, toegang tot diensten, nabijheid van tewerkstelling, toegang tot groen en recreatieruimte, etc. kwantificeren.
Agentschap Onroerend Erfgoed			J	Algemeen voor onroerend erfgoed i.k.v. het plattelandsbeleid geldt dat het plattelandsbeleid een verhoging van de omgevingskwaliteit voor ogen houdt, waarbij omgevingskwaliteit wordt ingevuld met een aantal kernkwaliteiten. Een van de kernkwaliteiten is het aanwezige onroerend erfgoed (bouwkundig, landschappelijk en archeologisch) dat deel uit maakt van nieuwe ontwikkelingen en de cultuurhistorische identiteit van de plek garandeert. Goed medegebruik staat voorop.
4.1	OE/MDB	2010_ heden _Inventaris van archeologische zones_AOE	J	OA/4.2.D Een groot deel van de archeologische sites bevinden zich op het platteland. Ze bewaren sporen van vroegere nederzettingen en vertellen het verhaal van de (agrarische) samenleving. Na de vaststelling van de historische stadskernen (2015) zal het onderzoek zich vanaf 2016 onder meer toespitsen op historische dorpskernen en alluviale gebieden en daarmee ook archeologische zones afbakenen op het platteland.
4.2	OE/MDB	2010_ heden _Inventaris houtige beplantingen met erfgoedwaarde_AOE	J	OA/4.2.D Landschapsrelicten zoals houtige beplantingen bevinden zich voor het overgrote deel op het platteland en hadden deels een functie in de agrarische samenleving. Ze ondersteunen mee de identiteit van gebieden op het platteland. Meer en meer zullen lokale besturen en initiatieven betrokken worden bij de verdere inventarisatie en ontsluiting van dit houtig erfgoed.
4.3	OE/MDB	2001_ heden _Inventaris van archeologische vindplaatsen_AOE + UG+ KUL + VUB + et all	J	OA/4.2.D Een groot deel van de archeologische sites bevinden zich op het platteland. Ze bewaren sporen van vroegere nederzettingen en vertellen het verhaal van de (agrarische) samenleving. Lokale besturen kunnen vanaf 2016 meer verantwoordelijkheid opnemen in het preventieve onderzoek van deze sites wanneer ze worden bedreigd.

4.4	OE/MDB	1996_(2012)_Inventaris historische tuinen en parken_AOE	J	OA/4.2.D Landschapsrelicten zoals historische tuinen en parken liggen vooral in landelijke gebieden. Vele landgoederen speelden een belangrijke rol bij de landschapsontgining en lieten hun sporen na. De domeinen hebben veelal een relatie met de omgeving door middel van zichten en vista' s.
4.5	OE/MDB	1960_(2012)_Inventaris van het bouwkundig erfgoed_AOE	J	OA/4.2.D Een groot deel van de bouwkundige erfgoedrelicten zijn gerelateerd aan hoeves of aan andere bouwwerken die met het platteland verbonden zijn.
4.6	OE/MDB	2007_2018_Het industrieel erfgoed. Een verhaal van gemechaniseerde arbeid. Diepteonderzoek naar de mechanisering en industrialisering van de nijverheid in Vlaanderen_AOE	J	OA/4.2.D Een deel van het industrieel erfgoed bevindt zich op het platteland. Het onderzoek focust zich op kleinschalige landbouw gebonden nijverheden en de verwerking van landbouwproducten (bv. maalderijen, mouterijen en asten). Met de teloorgang van die plattelandsnijverheden verloren veel machines hun functie en bestaansrecht.
4.7	OE/MDB	2012_2018_Asten in Vlaanderen_AOE_	J	Idem 4.6
4.8	OE/MDB	2015_2016 (on hold)_Integratie van het rabbatensysteem in een hedendaags beheer van het platteland_AOE	J	OA/4.2.D Rabatten zijn cultuurhistorisch erfgoed en zijn gerelateerd aan de waterhuishouding van (natuur)inrichtingsgebieden.
4.9	OE/MDB	2014_2016_Wegbeplanting in een erfgoedcontext_AOE	J	OA/4.2.D Wegbeplantingen zijn cultuurhistorisch erfgoed en karakteriseren in vele gebieden mee het platteland.
4.10	OE/MDB	2013_2016 (on hold)_Modelbeschrijving van paleo-ecologisch onderzoek bij het beheer van landschappen_AOE	J	OA/4.2.D Het paleo-ecologisch erfgoed (ondergronds landschap) is belangrijk bij landschapsbeheer omdat het informatie over de landschapsgenese aanbrengt die observaties van het zichtbare landschap niet kunnen leveren.
4.11	OE/MDB	2013_2015_Beheer van monumentale bomen_AOE	J	OA/4.2.D Landschapsrelicten zoals monumentale bomen karakteriseren in vele gebieden mee het platteland.
4.12	OE/MDB	2013_2016 (on hold)_Multidisciplinair beheer van beschermde landschappen in het kader van natuurontwikkeling_AOE	J	OA/4.2.D Beschermde landschappen zorgen vaak voor conflicten m.b.t. multidisciplinaire doelstellingen bij bv. natuurontwikkeling op het platteland.
4.13	OE/MDB	2013_2014_Herbestemming van grootschalige hoevecomplexen met erfgoedwaarde_AOE	J	OA/4.2.B & D Een groot deel van de bouwkundige agrarische erfgoedrelicten zijn gerelateerd aan de herbestemming van grootschalige hoevecomplexen. Functiewijzigingen zijn in de

				eerste plaats materie van het ruimtelijk beleid maar hebben zeker consequenties voor nieuwe functies op het platteland (ruimtelijke transformaties , zie ook IPO advies).
4.14	OE/MDB	2010_2015_Inventaris varend erfgoed_AOE	J	OA/n.v.t. Varend erfgoed is zeer weinig gerelateerd aan plattelandsbeleid.
4.15	OE/MDB	2012_2014_Het ontwikkelen van een handboek met voorbeelden van stedenbouwkundige voorschriften voor ruimtelijke uitvoeringsplannen en stedenbouwkundige verordeningen i.f.v. de zorg voor onroerend erfgoed_AOE	J	OA/4.2.D Dit onderzoek reikt voorbeelden aan van stedenbouwkundige voorschriften voor buitengebied RUP' s en leidt tot een betere afstemming van instrumenten in de open ruimte.
4.16	OE/MDB	2009_2012_Onderzoek naar de exploitatie van Diestiaan ijzerzandsteen in het Hageland van de middeleeuwen tot de 20e eeuw_AOE + ALBON	J	OA/4.2.D Historisch-geografisch onderzoek kan inzichten aanleveren voor het beheer van bouwkundig en landschappelijk erfgoed .
4.17	OE/MDB	2001_Landschapsatlas_AOE	J	OA/4.2.D De landschapsatlas biedt een overzicht van de traditionele landschapsrelicten en vormt een belangrijk instrument voor o.a. het ruimtelijk vertalen van ankerplaatsen naar erfgoedlandschappen via RUP' s.
4.18	OE/MDB	2012-2016-Erfgoedbalans_AOE	J	OA/4.2.D Kennis van de stand van zaken van het onroerend erfgoed (archeologisch, bouwkundig, landschappelijk) en het onroerend erfgoedbeleid is ook voor het plattelandsbeleid relevant.
4.19	OE/MDB	2016_2018_Doelgroepenonderzoek rond de eigenaars van onroerend erfgoed_AOE	J	OA/4.2.D Betere kennis van onroerend erfgoedeigenaars op het platteland kan bijdragen tot een effectiever plattelandsbeleid.
4.20	OE/MDB	(later op te starten) De maatschappelijke waarde van onroerend erfgoed_AOE	J	OA/4.2.D Het onderzoek brengt de maatschappelijke baten van onroerend erfgoed in kaart. Inrichting of acties op het platteland kunnen in meer of mindere mate erfgoed impacteren, respecteren of valoriseren. Kennis over de maatschappelijke waarde van erfgoed kan helpen bij afwegingen of beslissingen.
4.21	OE/MDB	(later op te starten) Draagvlakonderzoek onroerend erfgoed_AOE <i>et al</i>	J	OA/4.2.D Het onderzoek zal na afloop beleidsaanbevelingen formuleren over een gepast instrumentarium voor de verbreding en verdieping van het draagvlak en helpen om bij de beleidskeuzes in te spelen op de veranderende maatschappelijke noden en verwachtingen. Inrichting of acties op het platteland kunnen in meer of mindere mate erfgoed impacteren, respecteren of valoriseren. Kennis over het draagvlak hiervoor kan helpen bij afwegingen of beslissingen.

K.U.Leuven, Departement Architectuur (ASRO, WENK, PLEN)				
5.1	LUCA/PDD, EV	11/2014_11/2016_ Vergrijzing op het platteland verkend – analyse van ruimtelijke perspectieven_LUCA & SumResearch	K,L	OA/4.3.A Het onderzoek ambieert beleidsaanbevelingen voor het toekomstig Plattelandsbeleid te formuleren. De focus ligt voornamelijk op doelstelling K ‘Aandacht voor kwetsbare groepen op het platteland’ omdat minder mobiele ouderen in monofunctionele woonwijken afhankelijk zijn van hulp om de nodige voorzieningen te bereiken. Het onderzoek is eveneens gerelateerd aan doelstelling L ‘Leefbare dorpen’ omdat dit onderzoek bijzondere aandacht heeft voor voorzieningsarme buurten. Het onderzoek is ook sterk gerelateerd aan de studies i.k.v. Steunpunt Ruimte en het Open Ruimte Platform (vervoersarmoede, bereikbaarheid, sociaal aspect gelinkt aan ruimtelijk rurale gebieden). Het onderzoek stelt het huidige ageing-in-place-beleid in vraag en bekijkt alternatieve beleidsopties m.b.t. de zorg. Er wordt gezocht naar nieuwe woonvormen, aangepast aan de woonomgeving (bv. co-housing). Ook good practices uit het PBP 1.0 (zoals buurtwinkels in een landelijke omgeving, zorgnetwerken, plattelandsfonds, PDPO,...) en andere (Rural Alliances, PRUP, renovaties, ...) worden meegenomen.
5.2	LUCA/PDD, EV	2012–_2016_Steunpunt Ruimte (WP 2_Ruimtelijke veerkracht)_consortium KUL (ANBL) + UG + UA + WENK + Artesis Hogeschool Antwerpen (*21)	K p.53	OA/4.3.A Het PBP 1.0 wijdt aandacht aan de vergrijzingstrend bij de doelstelling K ‘Aandacht voor kwetsbare groepen op het platteland’ (p.53): <i>“Ook de vergrijzing drukt zijn stempel op het platteland, vooral op het vlak van welzijn, cultuur, huisvesting en maatschappelijke dienstverlening. Komende jaren zal de vergrijzing zich steeds sterker manifesteren (VRIND 2011 - 4.3 Stad en platteland). Ouderen kunnen steeds minder een beroep doen op informele zorgverlening en zijn in toenemende mate afhankelijk van professionele hulp. Door een slechtere gezondheid die niet toelaat om vlot aan het maatschappelijk leven deel te nemen en omwille van een beperkter sociaal netwerk, dreigen kwetsbare ouderen, voornamelijk 75-plussers, in een isolement terecht te komen. Daarenboven worden ouderen met toenemende noden op vlak van zorg en welzijn veelal geconfronteerd met een verouderde en onaangepaste woning. Professionele zorg, onder de vorm van thuis en gezinszorg, in combinatie met een lokaal netwerk dat zorgbehoevende personen kan opsporen en begeleiden, kunnen een antwoord bieden en maakt het voor ouderen mogelijk om in hun eigen huis en omgeving te blijven wonen.”</i>

				Dit onderzoek, hoewel in de eerste plaats geconcipieerd in het kader van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, is zeer plattelandsrelevant, omdat het bekijkt hoe de open ruimte veerkrachtiger kan gemaakt worden ten aanzien van vergrijzing. Het onderzoek van de impact van demografische processen zoals vergrijzing en externe migratie op de Vlaamse ruimte biedt heel wat perspectieven voor het beleid. Externe migratie vormt een belangrijke maatschappelijke uitdaging voor ruimtelijke planners (bvb. stijging van de vraag naar bouwgrond, klimaatvluchtelingen), maar tot op heden werd hier zelden dieper op ingegaan. Vergrijzing heeft belangrijke gevolgen voor de ruimtelijke organisatie van de samenleving: ruimtelijke mismatch van ouderen met grote woning met tuin versus huishoudens met kinderen die geen geschikte gezinswoning vinden, aangepaste zorgdiensten en hun locatie, ruimtelijke uitzaaiing met afgelegen woongebieden t.a.v. de stedelijke kernen en gevolgen voor pendelen, recreëren, winkelen. Tal van Vlaamse plattelandsdorpen worden geconfronteerd met een inkrimping of verdwijning van het lokale aanbod aan basisgoederen, terwijl de bewoners ouder worden en inboeten aan mobiliteit.
5.3	PLEN/HL	2016-2020_Treescape – From forest ecosystem services to spatial forest configuration for an urbanized territory_KUL (PLEN)	D	OA/4.1 & 4.2.D Het onderzoek zoekt op een creatieve manier naar de mogelijke realisatie van bosuitbreiding in verstedelijkt Vlaanderen (via de begroting van ecosysteemdiensten o.b.v. bosconfiguraties). Bosuitbreiding wordt door bijvoorbeeld de landbouwsector bedreigend gezien als een zoveelste ruimteclaim op het eigen landbouwareaal. ESD winnen aan belang voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid. VLM ontwikkelde enkele kernkwaliteiten voor een sterke omgevingskwaliteit van het platteland.
5.4	PLEN/HL	2015-2016_Open Ruimte Platform: leertraject, testtraject & beleidstraject_Architecture Workroom Brussels & KU Leuven (PLEN)	G	OA/4.1, 4.2.B, 4.2.C, 4.2.D Het onderzoek zoekt naar inhoudelijke en procesmatige verbeterpunten voor het openruimtebeleid in Vlaanderen. Aspecten die aan bod komen zijn het hergebruik van oude industriële sites (cases Electrabel & Pannenfabriek, OA/4.2.B), korte voedselketen (Pajottenland, OA/4.2.C), en waterbeheer versus landbouwconsumptie (case Midden West-Vlaanderen, OA/4.2.D), of Loket Onderhoud Buitengebied (OA/4.2.D),... Het ORP kaart tevens de rol aan van burgerinitiatieven in de open ruimte. Vanuit het leertraject is er in het ORP een eerste voorlopige formulering van aanbevelingen gekomen: - Het open ruimtebeleid is gebaat met een integrerende agenda - Een programmatische aanpak zorgt voor meer daadkracht

				- Overheden faciliteren nieuwe actoren onvoorwaardelijk - Veranderingsprocessen worden niet opgesloten in een bestemmingslogica - We zetten de open ruimte meer inde markt als 'commons'
5.5	PLEN/HL	2002-2007_ 'Dominante en alternatieve planningsdiscoursen ten aanzien van landbouw en open ruimte in een (Vlaamse) verstedelijkende context' _KU Leuven (PLEN)	D, G Voetnoot 26	OA/4.1, 4.2.B, 4.2.D Het onderzoek stelde de beleidsmatige relevantie van het onderscheid stad-platteland in Vlaanderen in vraag en bood alternatieven. Het meest uitgewerkte alternatief is de inhoudelijke verhaallijn dat open ruimte in Vlaanderen geen exclusieve productieruimte is die eigendom is van de landbouwers of een exclusieve ecologische ruimte die de bevoegdheid is van natuurorganisaties. De open ruimte of het platteland wordt door vele actoren gedeeld en moet dan ook bewust in relatie tot deze actoren worden gepland. Tenslotte kaart het onderzoek alternatieve financieringsmechanismen voor de inrichting en het beheer van de open ruimte aan. Het is het eerste onderzoek in Vlaanderen dat het instrument 'verhandelbare ontwikkelingsrechten' op de agenda plaatst. Het onderzoek komt aan bod bij de doelstelling G 'Vrijwaren en ontwikkelen van de open ruimte' (PBP 1.0). <i>"Een belangrijke transformatie is de toename van het recreatief (mede)gebruik waarbij de open ruimte een publieke ruimte geworden is die consumeerbaar en beleefbaar is voor een stedelijk publiek"</i>.
UGent, Afdeling Mobiliteit & Ruimtelijke Planning (AMRP)				
6.1	UG/LB	06/2012_05/2013_ Studie van ecowijken_UG (AMRP)	(L)	OA/4.3.B Ecowijken situeren zich zowel binnen de meer verstedelijkte delen van Vlaanderen, als op het platteland. Dit onderzoek houdt verband met leefbaarheid van buurten of wijken, en kan extrapol eerbaar zijn naar buurten of dorpen op het platteland.
6.2	UG/LB	02/2009_02/2013_ CCASPAR Climate change and changes in spatial structures_UG (AMRP) + UA (ecosysteembeheer) + KUL (ANB) + HoGent (B&W) + et all (*2)	D	OA/4.2.B De wijzigingen ten gevolge van het klimaat zijn ook op het platteland voelbaar. Oplossingen worden omwille van potenties en ruimtebeslag vaak gezocht op het platteland. De resultaten zijn interessant voor de voorbereiding van het ruimtelijke planningsbeleid, maar ook voor heel wat andere beleidsvelden die betrekking hebben op functies en activiteiten met een ruimtelijke dimensie (bv. regionaal-economische ontwikkeling, duurzame ontwikkeling, milieubeheer, landschapsbehoud en –ontwikkeling, natuurbewoud en –ontwikkeling).
6.3	UG/LB	08/2008_03/2012_ INTERREG IVB COLLABOR8 'Collaboration for identity-based economic development'_UG (AMRP) + Toerisme Vlaanderen	J	OA/4.2.D

				Het onderzoek focust op succesvol ondernemerschap van kleinschalig toerisme gerelateerd ondernemen. Een case studie bekijkt toeristische en creatieve clustervorming in het Meetjesland.
6.4	UG/LB	01/2007_01/2011_MUSICAL ‘Multifunctionality and local identity as paradigms sustainable and competitive agriculture’_UG (AMRP) + KUL (ISEG) + ILVO + FRW (*5)	B	OA/4.2.D Dit onderzoek rond streekidentiteit draagt bij tot meer genuanceerde inzichten over de betekenis van regionale identiteit en focust op de potenties van de veranderende landbouw voor een regio, waarbij landbouw een activiteit is die vooral plaats vindt op het platteland.
6.5	UG/LB	2007_2011_Steunpunt Ruimte & Wonen (WP3)_KUL (ASRO, SADL, ANBL) + UA (TRE) + UG (geografie, Labo S, AMRP) + VITO (*3)	B	OA/4.2.B Het platteland in Vlaanderen staat continu onder druk door allerlei functies en activiteiten die wijzigingen aanbrengen in de oorspronkelijke kenmerken (ruimtelijke transformaties). Het onderzoek van het steunpunt R & W plaatste deze wijzigingen in een tijdsperspectief (<i>onderzoek komt ook elders in deze tabel aan bod, zie *3</i>)
6.6	UG/LB	10/2010_12/2010_Doorlichting van het project ‘geïntegreerde gebiedsvisie Leievallei tussen Wervik en Kortrijk’_ KUL (IVDO) + UG (AMRP)	G	OA/4.1 Het onderzoek sluit aan bij het 3 ^e spoor van het Vlaamse Plattelandsbeleid rond het ondersteunen en uitvoeren van gebiedsgerichte projecten . In de Leievallei wordt geëxperimenteerd met gebiedsgericht beleid, een manier van werken die interessant is voor meerdere gebieden in Vlaanderen.
6.7	UG/LB + VLM/NV	04/2010_10/2010_Omschrijving Platteland_UG (AMRP) (*10)	I, III p. 11, 63, 65	OA/4.1 In het onderzoek werd gezocht naar gebied waar een relevant plattelandsbeleid kan worden gevoerd in Vlaanderen. <i>Oorspronkelijk gebruikte Vlaanderen voor elk plattelandsbeleidsinitiatief (o.a. PDPO) een op maat gemaakte plattelandsomschrijving o.b.v. data of bestaande afbakeningen. Afhankelijk van de invalshoek of de beleidscontext komt men tot een andere omschrijving van het platteland. Deze vergelijkende studie toonde aan dat, naargelang de gebruikte criteria, het percentage van Vlaanderen dat tot het platteland behoort, varieert van maar liefst 9 tot 93% (PBP 1.0, I.2, p. 11).</i> Actie A.2.2 (PBP 1.0, p. 25) meldt: “De VLM bekijkt samen met de studiedienst Vlaamse Regering en het AGIV hoe de resultaten van de studie ‘Onderzoek omschrijving platteland’ op middellange termijn kunnen worden uitgewerkt tot een dynamische GIS-applicatie. Daarbij worden mogelijk ook beschikbare data van bestaande monitors (zoals de Ruimtemonitor Vlaanderen) verwerkt.” Voor deze actie werden tot op heden nog geen verdere stappen genomen.

				In het kader van het gebruik van deze ‘methodiek’ of ‘tool’ wordt de studie ook vermeld bij de provincies (III.1, p. 63) en gemeenten (III.2, p. 66) als partners van het Vlaamse plattelandsbeleid: “ <i>In 2011 werd een methodiek ontwikkeld die het mogelijk maakt het Vlaamse platteland te omschrijven door in kaart te brengen waar bepaalde plattelandsthema’s of –knelpunten (bv. druk op de open ruimte) het meest spelen. Om de methodiek in te zetten als een volwaardig instrument, is continue actualisatie van de indicatoren nodig, rekening houdend met het gewenste toepassingsveld. De informatie die de methodiek aanreikt, kan worden toegepast om middelen gericht in te zetten, of als criterium bij de afweging van projecten of is nuttig om trends en ontwikkelingen ruimtelijk gedifferentieerd op te volgen.</i>” Bijlage 2 van het PBP 1.0 bevatte meer info. VLM onderzocht de mogelijkheid om i.s.m. de provincies een vervolgstudie uit te voeren voor de verdere toepassing van de ontwikkelde methodiek om het platteland te omschrijven. Zowel de provincies Antwerpen als Limburg startten in 2013 en 2014 zelf een initiatief om plattelandskaarten te ontwikkelen. De ontwikkelde methodiek werd echter niet gehanteerd. Het vervolgtraject i.s.m. werd stopgezet. De Vlaamse overheid wilde het instrument ook gebruiksklaar maken voor gemeenten door het uit te werken tot een digitale applicatie. Gemeenten zullen aan de hand van thema’s en indicatoren een zicht kunnen krijgen of een bepaald plattelandsthema meer of minder aan de orde is in hun gemeente en hoe de gemeente zich positioneert tegenover de andere gemeenten. In 2016 vraagt de minister aan VLM de valorisatie (ev. actualisatie) van deze methodiek. Een mogelijke piste is de ontwikkeling van een plattelandsmonitor cfr. de stadsmonitor (i.s.m. CDO, SVR, DAR, VRIND). Er kan bijvoorbeeld een inventaris opgemaakt worden van bestaande / ontbrekende databanken of infokanalen, en documenten die relevant kunnen zijn met oog op mogelijke criteria en een verdere aanpak.
6.8	UG/LB	10/2009_09/2010_ Realisatie van de beleidsaanbevelingen van de studie ‘toestand beschrijving van de volkstuin in Vlaanderen vanuit een sociologisch en ruimtelijke benadering_UG (AMRP) (*6)	D p.33	OA/4.1 & 4.3.B Volkstuinen vervullen zowel in de stad als op het platteland een culturele en sociale functie. Het onderzoek ondersteunt het plattelandsbeleid inzake enkele eerste initiatieven rond volkstuinen. In het PBP 1.0 (p.33) meldt actie D.2 “<i>streven naar voldoende aanbod en een duurzame inrichting en beheer van volkstuinparken.</i>” De rol van VLM betreft het verlenen van expertise in grondzaken aan gemeenten bij de aankoop van grond voor volkstuinparken bij complexe eigendomssituaties en het beheer van een rollend fonds voor de prefinanciering ervan (actie D.2.1) en de ondersteuning van lokale besturen en

				verenigingen via een projectoproep bij de aanleg, inrichting en beheer van volkstuinparken (actie D.2.2).
6.9	UG/LB	06/2009_07/2010_ Ruimtelijke ontwikkeling glastuinbouw, ecologische bosuitbreiding en bescherming open ruimte omgeving Sint-Katelijne-Waver_UG (AMRP)	I	OA/4.2.A Het onderzoek focust op typische open ruimte functies in een plattelandsomgeving in Vlaanderen, met als case de omgeving van Sint-Katelijne-Waver (inrichting glastuinbouwgebied, bosuitbreiding, bescherming open ruimte).
6.10	UG/LB	01/2005_12/2007_INTERREG IIIC CULTURE (Cultureel erfgoed en regionale Ontwikkeling)_AMRP + et all	J	OA/4.2.D De deelnemende regio's waren uitgesproken plattelandsregio's waar gezocht werd naar nieuwe potenties voor verlaten cultureel erfgoed in een eerder laag dynamische maatschappelijke context (regionale ontwikkeling).
K.U.Leuven, Departement Aard & Omgevingswetenschappen				
7.1	KUL/ FL	2012~_2015_Steunpunt Ruimte (WP 2_Ruimtelijke veerkracht)_consortium KUL (ANBL) + UG + UA + WENK + Artesis Hogeschool Antwerpen (*21)	D	OA/4.1 & 4.2.D Ecosysteemdiensten (ESD) winnen aan belang voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid. Zo ontwikkelde VLM enkele kernkwaliteiten voor een sterke omgevingskwaliteit van het platteland (ESD komen beslist aan bod). Dit onderzoek van Steunpunt Ruimte, hoewel in de eerste plaats geconcipieerd in het kader van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, is zeer plattelandsrelevant, omdat het in de diepte de capaciteiten van de onversteende bodem en de open ruimtes voor bio productieve diensten analyseert en in kaart brengt, en daarmee ook socio-economische kansen verduidelijkt.
7.2	KUL/FL	08/2012_07/2014_Sharing environmental information to stimulate creativity for rural development_KUL (ANBL) + Erasmus Hogeschool Brussel + et all	G,B	OA/4.1 Het onderzoek vertaalt bestaande informatie (milieukundig, bodem, landgebruik, etc.) naar lokale belangengroepen en evalueert lokale waardenpercepties van functies en structuren in de rurale omgeving. Het onderzoek ontsluit informatie en maakt het toegankelijk voor plattelandsgemeenschappen wat hen ideeën verschaft over duurzame beheerssystemen.
7.3	KUL/FL	2008_2013_Landscape ecological clarification_KUL (ANBL) + UA + et all	K	OA/4.2.D & 4.3.B De studie van menselijke factoren en gedragingen produceert data die nuttig zijn bij de evaluatie van de plattelandseconomie en bij de evaluatie van duurzaamheidskansen en –risico's. De menselijke gezondheid van de plattelandsbevolking staat centraal in dit project.
7.4	KUL/VD	2007_2016_ Het Vlaamse tuincomplex in strategisch perspectief_KUL (ANBL) + ILVO	G.1	OA/4.2.B De relevantie van het onderzoek naar de strategische waarde van het tuincomplex voor het platteland is meervoudig. Het tuincomplex kan beschouwd worden als een

				interfase tussen stad en platteland. Bovendien heeft het historische wortels in de demografische transitie van stad naar platteland en omgekeerd is het een sleutel tot het herstel van de maatschappelijke perceptie van plattelandswaarden. Het onderzoek verzamelde een aantal inzichten, o.a. in het ruimtelijk belang van het cumulatieve effect van de inname van landbouwareaal (Gewestplan) door individuele privétuinen, in het belang van adaptieve capaciteit en potentieel voor voedselproductie binnen het tuincomplex, in milieudruk uit meststoffengebruik door particulieren in tuinen, in het belang en potentieel van een fijnmazig groen netwerk dat stad en platteland bindt voor de levering van ecosysteemdiensten, in partnerschappen voor gebiedsgerichte ontwikkelingen en in strategieën voor governance gericht op particulieren waar coproductie en participatie zich voorlopig voornamelijk focust op overheden en middenveld, en inzichten in meerwaarde van het inzetten op private landgebruiken en aanspreken van private actoren voor het realiseren van doelstellingen.
7.5	KUL/LV of FL	02/2009_02/2013_ CCASPAR Climate change and changes in spatial structures_UG (AMRP) + UA (ecosysteembeheer) + KUL (ANBL) + HoGent (B&W) + VLM + et all(*2)	D	OA/4.2.B Dit project kadert in het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, maar door de grote aandacht in het casusonderzoek voor de open ruimte (Geel-Bel) heeft het een grote plattelandsrelevantie. Het onderzoek focust op de mogelijkheden van landschapsadaptatie aan de klimaatwijziging. [Zie ook fiche 6.2: De wijzigingen ten gevolge van het klimaat zijn ook op het platteland voelbaar. Oplossingen worden omwille van potenties en ruimtebeslag vaak gezocht op het platteland. De resultaten zijn interessant voor de voorbereiding van het ruimtelijke planningsbeleid, maar ook voor heel wat andere beleidsvelden die betrekking hebben op functies en activiteiten met een ruimtelijke dimensie (bv. regionaal-economische ontwikkeling, duurzame ontwikkeling, milieubeheer, landschapsbehoud en –ontwikkeling, natuurbehoud en –ontwikkeling).]
7.6	KUL/KB	2007_2011_Steunpunt Ruimte & Wonen (WP open ruimtefuncties)_KUL (ASRO, SADL, ANBL) + UA (TRE) + UG (geografie, Labo S, AMRP) + VITO (*3)	G.1 Voetnoten 22 & 31	OA/4.2.B Dit onderzoek brengt originele data bijeen van thema's zoals verpaarding en was stimulerend bij de co-creatie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Ook het PBP 1.0 vermeldt het overzichtsrapport van transformatieprocessen in de open ruimte in Vlaanderen (2008). Het onderzoek komt aan bod bij de beleidsdoelstelling G 'Vrijwaren en ontwikkelen van de open ruimte' (PBP 1.0, p. 38). <i>“De nieuwe functies op het platteland leiden tot ruimtelijke transformaties die in toenemende mate beslag leggen op landbouwgrond en de ruimtelijke kwaliteit onder druk zetten. De transformaties verschillen van gebied tot gebied”.</i>

				Ook de verkennende analyse omtrent het ruimtelijk belang van de paardensector in de Vlaamse open ruimte (2009) komt aan bod in PBPO 1.0 (p.40): <i>“Functiewijzigingen kunnen leiden tot verommeling van het landschap (bv. schuilhokken en afsluitingen voor dieren, vertuining, reclameborden, bouwwerken). Een transformatie met belangrijke ruimtelijke impact is de verpaarding of de stijgende oppervlakte van de Vlaamse open ruimte die door paarden wordt ingenomen. Door de veranderingen in landschapsstructuur en de verschillende kunstmatige elementen (zoals omheiningen en gebouwen) is er een risico op landschappelijke verommeling. Daarnaast willen ook afgeleide vormen van bedrijvigheid (zoals gespecialiseerde dierenartsen, dekstations, africhtstallen, winkels...) zich vaak in het landelijk gebied vestigen. Een goede inpassing in elk landschapstype en actieve sturing door het beleid (o.a. op locatiekeuze) kunnen hieraan verhelpen.”</i>
7.7	KUL/LV	2016_ Veerkracht voor het Metropolitane Kerngebied vanuit het perspectief van ecosysteemdiensten_consortium KUL (ANBL) + <i>et al</i>	D	0A/4.1 & 4.2.D Dit onderzoek bouwt verder op het onderzoek van Steunpunt Ruimte (WP 2_Ruimtelijke veerkracht – zie fiche 7.1) in opdracht van het departement Ruimte Vlaanderen. Het onderzoek omvat een ruimtelijke analyse van vraag naar en aanbod aan ecosysteemdiensten voor het metropolitane kerngebied. De analyse is gebiedsdekkend, maar de plattelandsrelevantie is duidelijk vanuit de ecosysteemdienstbenadering: de vergelijking van vraag (vaak hoger in en rond verstedelijkte gebieden) en aanbod (vaak hoger in en rond open ruimtecomplexen) geeft mogelijkheden voor een knelpuntanalyse. Er wordt gekarteerd waar in het platteland een ruimtelijke mismatch tussen vraag en aanbod voor ecosysteemdiensten het meest precair is. Ecosysteemdiensten (ESD) winnen aan belang voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid. Zo ontwikkelde VLM enkele kernkwaliteiten voor een sterke omgevingskwaliteit van het platteland (ESD komen beslist aan bod).
UAntwerpen, Departement Biologie				Algemeen voor departement biologie i.k.v. het plattelandsbeleid geldt dat ESD centraal staat. ESD winnen aan belang voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid. VLM ontwikkelde enkele kernkwaliteiten voor een sterke omgevingskwaliteit van het platteland (ESD komen beslist aan bod).
8.1	UA/PM of JS	2013_2016_ECOPLAN – Planning for Ecosystem Services_UA + VITO + UG + INBO + KUL (*20)	D	0A/4.1 & 4.2.D ECOPLAN ontwikkelt ruimtelijk expliciete informatie en instrumenten voor de beoordeling van ESD en van functionele ecosystemen als een kostenefficiënte strategie om de landgebruiksefficiëntie en milieukwaliteit te verbeteren. Deze producten kunnen

				door administraties en consultants worden ingezet in projectontwikkeling, kosten-baten analyses, milieueffecten rapportering, etc. De ESD-toolbox omvat een stakeholder analyse, monitor & geoloket, trade off tool, impact verkenner, scenario evaluator, maatschappelijke waardering, quickscan en hotspot mapping.
8.2	UA/PM of JS	2009_2013_ Economische waarderingsstudie van natuurlandschappen voor MKBA (natuurwaardeverkenner)_UA + VITO (*20)	D	0A/4.1 & 4.2.D De toepassing van de resultaten van de studie “Economische waardering van ecosysteemdiensten voor MKBA” bleek in de praktijk zeer complex. Dat leidde tot het instrument 'Natuurwaardeverkenner', een online toepassing om de economische waarde van bepaalde ESD van (de omzetting naar) natuurlandschappen te berekenen. (zie ook fiche 3.2)
8.3	UA/PM of JS	2012_2013_Raming van de baten geleverd door het Vlaamse Natura 2000 netwerk_UA + VITO	D	0A/4.1 & 4.2.D Om de IHD' s te realiseren (Natura 2000) moeten de nodige maatregelen genomen worden wat gepaard gaat met investerings- en beheerskosten. Anderzijds worden ook een heel aantal baten gegenereerd die in kaart worden gebracht met dit onderzoek. Er wordt voortgebouwd op het kader van de ESD .
8.4	UA/PM of JS	2010_2012_ECOFRESH – ECOsystem Services of FRESHwater ecosystems_UA + VITO + INBO + UG + KUL	D	0A/4.1 & 4.2.D ECOFRESH brengt inzicht in de processen en mechanismen achter zoetwater ESD en onderzoekt de mogelijkheden om evaluatie van ESD in kwantitatieve en/of socio-economische termen op beleidsniveau te vergemakkelijken met behulp van bayesiaanse netwerken.
8.5	UA/PM of JS	2009_2010_Ecosysteemdiensten in Vlaanderen: een verkennende inventarisatie van ecosysteemdiensten en potentiële ecosysteemwinsten_UA + VITO	D	0A/4.1 & 4.2.D De relevantie van dit onderzoek ligt in het verwerven van inzicht in de mechanismen die verantwoordelijk zijn voor het leveren van ESD , alsook in het belang van ESD in Vlaamse context.
8.6	UA/ JS	20/05/2013_20/11/2019_Afwegingsinstrument Landbouwbeleid en Bodembeheer ikv EU-HORIZON 2020 project LANDMARK_UA et all	G	0A/4.2.A & 4.2.D Het onderzoek creëert een kader dat beleidsmakers kunnen gebruiken om landbeheer te optimaliseren. Focus ligt op vijf essentiële bodemfuncties : als onderlegger voor biomassa, als waterregulering en reiniging, als vastlegging van koolstof en regulatie van broeikasgassen, als voorziening van biodiversiteit en als stofkringlopen en mineralisatieprocessen.
8.7	UA/ JS	10/01/2012_30/09/2017_The SOil system under GLObal change: SOGLO Vlaanderen_UA + UCL + KUL + RUG	D	0A/4.2.A & 4.2.D Het onderzoek focust op het afwegen van de impacten van landgebruik en bodembeheer op ESD .
8.8	UA/ JS	2016-2017_ECOBE: linkerscheldeovergebied_UA	D	0A/4.2.A & 4.2.D Het onderzoek bekijkt de multifunctionaliteit van het havengebied in Antwerpen. De focus ligt voornamelijk op het evenwicht vinden tussen landbouw en

				natuurontwikkeling (verplichtingen inzake de habitat en vogelrichtlijn), gecombineerd met recreatiemogelijkheden. ESD zullen berekend en gemonetariseerd worden voor verschillende nog te ontwikkelen natuurontwikkelingsprojecten in het havengebied (linkerscheldeoever).
8.9	UA/ JS	01/01/2016_01/01/ 2020 _ECOB: effecten van waterpeilbeheer in poldergebieden_UA	D	OA/4.2.A & 4.2.D Het onderzoek gaat de effecten na van waterpeilbeheer in poldergebieden op de levering van ESD van graslanden (verzilting, koolstofsequestratie, broeikasgasuitstoot, biomassaproductie, waterkwaliteit). De tool stelt landbouwers en natuurbeheerders in staat om objectieve beslissingen te maken naar waterbeheer afgestemd op de gewenste ESD.
K.U.Leuven, HIVA - Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving				
9.1	KUL/LV	2012_2018_Steunpunt Wonen - Onderzoek over ruimtelijke dimensie van wonen: Groot Woononderzoek 2013, KUL (HIVA) + et all	L	OA/4.3.B HIVA zorgt voor de opvolging en analyse van het Grote Woononderzoek en voor een aantal zeer beleidsgerichte studies. De invalshoek platteland komt beperkt aan bod. Het voornaamste is dat de resultaten van het Woononderzoek 2012 (o.a. naar betaalbaarheid van wonen) mede worden geanalyseerd vanuit een gebiedsindeling die ook het platteland als categorie bevat. Dit heeft HIVA ook gedaan bij de verwerking van de Woonsurvey 2005 (zie fiche 9.3)
9.2	KUL/LV	2012_2015_Steunpunt Wonen - Onderzoek over ruimtelijke dimensie van wonen: overig onderzoek 2012-2015_ KUL (HIVA) + et all	L	OA/4.3.B Zie fiche 9.2
9.3	KUL/LV	2007_2011_Steunpunt Ruimte & Wonen (team wonen): Woonsurvey 2005_KUL (HIVA) + et all (*3)	L	OA/4.3.B De invalshoek platteland komt beperkt aan bod bij dit onderzoek rond wonen . Het voornaamste is dat de resultaten worden geanalyseerd vanuit een gebiedsindeling die ook het platteland als categorie bevat.
K.U.Leuven, Instituut voor de Overheid				
10.1	KUL/BDP & VLM/SA	2013_2015_Uitwerking en begeleiding tweede en derde fase bestuurskrachtmeting plattelandsgemeenten (2013-2016): “Daadkracht door bestuur – ook op het platteland”_KUL (IVDO) + UA (management & bestuur) + UG (economie & bedrijfskunde) (*19)	SPOOR II (voetnoot 4) C GEMEENTEN	OA/4.1 Dit onderzoek betreft de verderzetting en uitbreiding van eerder onderzoek (zie fiche 10.2). Door dit onderzoek kunnen plattelandsgemeenten van elkaar leren hoe bestuurskrachtproblemen zich aandienen en hoe ze aangepakt kunnen worden vanuit de gemeente zelf. Spoor 2 van het PBP 1.0 vermeldt de voortgang van de bestuurskrachtmeting (p.16): <i>“In 2013, na het aantreden van de nieuwe lokale besturen, is het vervolgtraject gestart vanuit een oproep aan een uitgebreide groep van gemeenten.”</i>

				Doelstelling C van het PBP 1.0 focust op ‘<i>De bestuurskracht van plattelandsgemeenten verhogen</i>’. Ook het hoofdstuk voor gemeenten vermeldt (PBP 1.0, p.66): “<i>De Vlaamse overheid wil, in navolging van het advies van de IPO-themagroep, de bestuurskrachtmeting via de visitatieformule voor andere plattelandsgemeenten voortzetten. In 2013 werd een nieuwe oproep gelanceerd waarop geïnteresseerde gemeenten konden intekenen.</i>” De 2^e en 3^e fase zijn inmiddels succesvol afgerond. Niet alleen de individuele visitatie en het verbetertraject dat daardoor kan opgestart worden, maar ook de onderlinge wisselwerking en ervaringsuitwisseling maakt dat er een grote tevredenheid bij de doelgroep bestaat over het project. Het feit dat enkel plattelandsgemeenten meedoen, maakt dat de problemen en uitdagingen inzake bestuurskracht heel herkenbaar zijn (# km grachten, bermen, onverharde wegen,...). In december 2015 werd een oproep gelanceerd naar de doelgroep (nog steeds 90 plattelandsgemeenten) om deel te nemen aan de 4^e fase. Er zijn intussen 16 gemeenten gestart. Na deze 4^e fase zullen 2/3 van de totale doelgroep bereikt zijn (60/90 plattelandsgemeenten). Voor een vrijwillig instrument is dat een mooi resultaat. De afronding van de 4^e fase zal gevolgd worden door een kennisdeling over de 4 fasen heen en toegankelijk zijn voor de volledige doelgroep. VLM streeft ernaar om deze kennisdeling te organiseren in de eerste helft van 2017. Bedoeling is om nog meer te werken aan terugkoppeling, ervaringsuitwisseling en feedback op de verbetertrajecten die de voorbije jaren al zijn opgestart. Een betere bestuurskracht is immers de doelstelling. Agentschap Binnenlands Bestuur lanceerde in 2015 een eigen instrument rond bestuurskrachtmeting voor alle 308 gemeenten in Vlaanderen. De oproep voor de 4^e fase van de bestuurskrachtmeting voor plattelandsgemeenten liep tegelijkertijd met de oproep van ABB. Voor de verwerking van de kandidatuurstellingen voor beide instrumenten is uiteraard samengewerkt. Er is in overleg ABB-VLM voor gezorgd dat iedere gemeente aan het best passende traject kon deelnemen. In de toekomst is het niet de bedoeling om de beide trajecten naast elkaar verder te laten sporen. Er zal in 2016 overlegd worden hoe een integratie, van het instrument voor landelijke gemeenten in het beleid dat er rond bestuurskracht gevoerd wordt vanuit het Agentschap Binnenlands Bestuur, vorm kan krijgen.
10.2	KUL/BDP & JVD	2010_2012_ Bestuurskracht van de plattelandsgemeenten in kaart gebracht (1e fase)_KUL (IVDO) + UA (management & bestuur) + et all (*4)	SPOOR II (voetnoot 4)	OA/4.1

			C GEMEENTEN	Werken aan een bruisend platteland brengt heel wat taken met zich mee: landbouwwegen onderhouden, waterzuivering uitbouwen, leefbare dorpen creëren,.. Dit alles moet financieel gedragen worden door een laag inwonersaantal en een beperkt fiscaal draagvlak. Dat spanningsveld tussen de opdracht en de capaciteit van plattelandsgemeenten verdient bijzondere aandacht. Het heeft immers een invloed op de slagkracht van het platteland. Door dit onderzoek kunnen plattelandsgemeenten van elkaar leren hoe bestuurskrachtproblemen zich aandienen en hoe ze aangepakt kunnen worden vanuit de gemeente zelf. Het onderzoek werd opgevat als een pilootproject waaruit zowel inhoudelijk als naar methode (visitatie) leerpunten gehaald werden. Spoor 2 van het PBP 1.0 vermeldt (p.16): <i>“Plattelandsgemeenten kennen een relatief groter spanningsveld tussen capaciteit en opdracht. De bestuurskrachtproblematiek in plattelandsgemeenten is in wezen niet anders in vergelijking met andere gemeenten, maar uit zich wel scherper. In de schoot van de IPO-themagroep ‘bestuurskracht van landelijke gemeenten’ werd in 2009 het piloottraject bestuurskrachtmeting opgezet met 14 gemeenten. Voor de betrokken gemeenten is de gehanteerde methodiek een gewaardeerde en nuttige oefening in zelfreflectie gebleken op basis waarvan ze zelf gericht initiatieven kunnen nemen om hun bestuurskracht te optimaliseren.”</i> Doelstelling C van het PBP 1.0 focust op <i>‘De bestuurskracht van plattelandsgemeenten verhogen’</i> (p.30): <i>“In 2009 werd een IPO-themagroep opgericht om voorstellen ter verhoging van de bestuurskracht uit te werken. In het voorjaar van 2012 stelde de themagroep zijn advies voor. Centraal staat een bestuurskrachtmonitor die bestaat uit een meting, een visitatie en een leerpad. Zo komen de cruciale succesfactoren aan het licht en leren besturen van mekaar. In een eerste fase namen 14 gemeenten deel. Uit de evaluatie van de eerste fase blijkt dat de betrokken gemeenten het traject als bijzonder leerrijk en vooral bestuurskracht verhogend ervaren.</i> Ook het hoofdstuk voor gemeenten vermeldt (PBP 1.0, p.66): <i>De gehanteerde formule van ‘visitatie’ is een doeltreffende methode gebleken om een helder beeld te krijgen van de werking en visie van de betrokken plattelandsgemeenten en om de mate van bestuurskracht te beoordelen.”</i>
10.3	KUL/BDP & JVD	2010_2011_ Evaluatie van de instrumenten van het mestbeleid_KUL (IVDO) (*12)	-	OA/n.v.t. Dit onderzoek evalueert de instrumenten van het mestbeleid vanuit bestuurskundig perspectief.

10.4	KUL/BDP & JVD & UG/FDR	2012_2015_ Steunpunt Bestuurlijke Organisatie – Slagkrachtige Overheid 2012-2015_KUL (IVDO) + UA (M&B) + HoGent (H&B) + UG (centrum lokale politiek) + UH (centrum voor overheid & recht)	C	OA/4.1 Er lijkt geen onderzoek dat zich specifiek toespitst op het platteland. Het betreft eerder generiek bestuurskundig onderzoek met misschien plattelandsrelevante thema's. Onderzochte thema's zijn o.a. beleidsinstrumenten, interbestuurlijke samenwerking, HR, vertrouwen, PPS, financieel management, planlasten, HR,...
UA, Departement Politieke wetenschappen				
11.1	UA/LJ	2013_2015_ Bestuurskracht van de plattelandsgemeenten in kaart gebracht (2e & 3e fase)_KUL (IVDO) + UA (management & bestuur) + UG (economie & bedrijfskunde) (*19)	SPOOR II (voetnoot 4) C GEMEENTEN	OA/4.1 Zie fiche 10.1
11.2	UA/LJ	2010_2012_ Bestuurskracht van de plattelandsgemeenten in kaart gebracht_KUL (IVDO) + UA (management & bestuur) + et all (*4)	SPOOR II (voetnoot 4) C GEMEENTEN	OA/4.1 Zie fiche 10.2
11.3	UA/LJ	2010_Begeleiding opstart plattelandsfonds vanuit bestuurskundige expertise_KUL (IVDO) + UA (management & bestuur)	SPOOR II C.1	OA/4.1 Deze studie onderzocht de verschillende mogelijkheden van een Plattelandsfonds . Zoals de afbakenings- als verdelingscriteria die kunnen worden gebruikt voor een dergelijk plattelandsfonds werden bekeken. Spoor 2 van het PBP 1.0 vermeldt (p.16): <i>“Plattelandsgemeenten hebben hun takenpakket de voorbije jaren sterk zien aangroeien, maar dat ging niet altijd gepaard met een evenredige groei van de financiering. Veel gemeenten met typische plattelandskenmerken worstelen met financiële en bestuurlijke problemen. De typische kenmerken van die gemeenten liggen daaraan ten grondslag. Het gemiddelde inkomen en de waarde van het onroerend goed liggen lager op het platteland in vergelijking met de steden. Bovendien hebben plattelandsgemeenten vaak weinig economische activiteiten waaruit ze voldoende inkomsten kunnen putten. Die structurele minderinkomsten resulteren in een lage fiscale draagkracht. Daarmee samenhangend spelen de uitgestrektheid, de lage bevolkingsdichtheid, de verspreide bewoning en de open ruimte eveneens een rol. De geringe financiële en bestuurlijke draagkracht plaatst een kwaliteitsvol en dynamisch woon- en leefklimaat op de helling, en zet ook de identiteit van het platteland onder druk. Vanaf 2013 zal het Plattelandsfonds het onevenwicht tussen de taken en de financiële middelen van die typische plattelandsgemeenten helpen bijsturen.”</i>

				Doelstelling C van het PBP 1.0 focust op ‘<i>De bestuurskracht van plattelandsgemeenten verhogen</i>’ (p.30): “<i>Het Vlaamse regeerakkoord 2009–2014 stelt dat “Bijzondere aandacht zal besteed worden aan de versterking van de bestuurs- en financiële kracht van de gemeenten met specifieke plattelandskenmerken. Plattelandsgemeenten hebben hun takenpakket de voorbije periode zien aangroeien maar dat ging niet gepaard met een evenredige groei van de financiering. Een plattelandsfonds moet als fonds in bijkomende middelen voorzien zodat de plattelandsgemeenten hun bijkomende taken kunnen blijven vervullen”. VLM bereidde een plattelandsfonds voor dat een beperkte groep van typische plattelandsgemeenten moet helpen de noden waarmee ze geconfronteerd worden beter aan te pakken, en dat op een manier die de eigenheid en het landelijk karakter van die gemeenten bewaart.”</i> Specifiek gaat doelstelling C.1 hierop verder (p.31): “<i>De Vlaamse overheid verhoogt de slagkracht van fiscaal arme gemeenten op het platteland door financiële en andere stimuli. Het plattelandsfonds zal vanaf 2013 een beperkte doelgroep van gemeenten financieren voor de uitvoering van projecten die bijdragen aan de volgende plattelandsdoelstellingen: inspanningen leveren tot het vrijwaren en ontwikkelen van de open ruimte; bijzondere aandacht hebben voor de kwetsbare gebieden, meer bepaald de natuurgebieden; een functioneel wegennet op het platteland onderhouden, herstellen of heraanleggen; aandacht hebben voor kwetsbare groepen op het platteland; bijdragen tot het beheren en onderhouden van het waterstelsel van lokaal belang; de leefbaarheid van de dorpen stimuleren; rurale ondernemers ondersteunen; de landbouw op het platteland versterken en verbreden en toerisme en recreatie op het platteland kansen geven.”</i> Ook het hoofdstuk voor gemeenten vermeldt het fonds (PBP 1.0, p.67). Beleidsaspecten aldaar aanvullen o.b.v. evaluatie van het fonds door N Vervaeke.
11.4	UA/LJ	2010_Indicatoren voor een performante overheid_UA (management & bestuur)	C	OA/4.1 In dit onderzoek werden indicatoren voor een performante overheid ontwikkeld en beschreven.
11.5	UA/LJ	08/2005_01/2006_Vermindering planlast lokale besturen_KUL	A	OA/4.1 In dit onderzoek werden de criteria en methodieken ontwikkeld waarmee de doelmatigheid van de plannen van lokale besturen kan worden onderzocht (planlast), met het oog op het rationaliseren en afstemmen van planprocessen en –verplichtingen.

				In de geest van het Planlastendecreet wordt ook een kader voor plattelandsbeleid op lokaal niveau aangeboden dat de gemeenten en provincies dan verder kunnen invullen in hun strategisch meerjarenplan/ provinciaal plattelandsbeleidsplan (PBP 1.0, p.23)
UA, OASeS, centrum ongelijkheid, armoede, sociale uitsluiting en de stad				
12.1	UA/DD	2012–_2016_Steunpunt Ruimte (WP 2_Ruimtelijke veerkracht)_consortium KUL (ANBL) + UG + UA + WENK + Artesis Hogeschool Antwerpen (*21)	K p.53	OA/4.3.A Het PBP 1.0 wijdt aandacht aan de vergrijzingstrend bij de doelstelling K ‘Aandacht voor kwetsbare groepen op het platteland’ (p.53): <i>“Ook de vergrijzing drukt zijn stempel op het platteland, vooral op het vlak van welzijn, cultuur, huisvesting en maatschappelijke dienstverlening. Komende jaren zal de vergrijzing zich steeds sterker manifesteren (VRIND 2011 - 4.3 Stad en platteland). Ouderen kunnen steeds minder een beroep doen op informele zorgverlening en zijn in toenemende mate afhankelijk van professionele hulp. Door een slechtere gezondheid die niet toelaat om vlot aan het maatschappelijk leven deel te nemen en omwille van een beperkter sociaal netwerk, dreigen kwetsbare ouderen, voornamelijk 75-plussers, in een isolement terecht te komen. Daarenboven worden ouderen met toenemende noden op vlak van zorg en welzijn veelal geconfronteerd met een verouderde en onaangepaste woning. Professionele zorg, onder de vorm van thuis en gezinszorg, in combinatie met een lokaal netwerk dat zorgbehoevende personen kan opsporen en begeleiden, kunnen een antwoord bieden en maakt het voor ouderen mogelijk om in hun eigen huis en omgeving te blijven wonen.”</i> Dit onderzoek, hoewel in de eerste plaats geconcipieerd in het kader van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, is zeer plattelandsrelevant, omdat het bekijkt hoe de open ruimte veerkrachtiger kan gemaakt worden ten aanzien van vergrijzing. Het onderzoek van de impact van demografische processen zoals vergrijzing en externe migratie op de Vlaamse ruimte biedt heel wat perspectieven voor het beleid. Externe migratie vormt een belangrijke maatschappelijke uitdaging voor ruimtelijke planners (bvb. stijging van de vraag naar bouwgrond, klimaatvluchtelingen), maar tot op heden werd hier zelden dieper op ingegaan. Vergrijzing heeft belangrijke gevolgen voor de ruimtelijke organisatie van de samenleving: ruimtelijke mismatch van ouderen met grote woning met tuin versus huishoudens met kinderen die geen geschikte gezinswoning vinden, aangepaste zorgdiensten en hun locatie, ruimtelijke uitzaaiing met afgelegen woongebieden t.a.v. de stedelijke kernen en gevolgen voor pendelen, recreëren, winkelen. Tal van Vlaamse plattelandsdorpen worden geconfronteerd met een inkrimping of verdwijning van het

				lokale aanbod aan basisgoederen, terwijl de bewoners ouder worden en inboeten aan mobiliteit.
K.U.Leuven, Departement Aard & Omgevingswetenschappen, Afdeling geografie				
13.1	KUL/ML & FB	2010_2013_ Trajecten van allochtone armen in de provincie Antwerpen_KUL (ANBL) + Samenlevingsopbouw	K.1	OA/4.3.C & 4.3.D Het PBP 1.0 (p.53) focust bij doelstelling K ‘Aandacht voor kwetsbare groepen op het platteland’ op “<i>Een derde kwetsbare groep vormen de mensen die in armoede leven. De specificiteit van plattelandsarmoede vraagt om een aanpak op maat. Kenmerkend voor het platteland is de verdoken armoede...Die onderbescherming manifesteert zich sterk op het platteland</i>”. Dit onderzoek focust op armoede bij allochtonen. Dit verkennend onderzoek verwerft inzicht in de toenemende aanwezigheid (trajecten) van allochtone armen op het platteland en de kleine steden in de provincie Antwerpen. Het legt de nadruk op hun overlevingsstrategieën en de invloed van de arbeids- en huisvestingsmarkt, de toegang tot private en collectieve voorzieningen en consumptie, en beleidsmaatregelen hieromtrent.
13.2	KUL/ML & FB	2009_2012_ POCICO: Poverty in City and Countryside_KUL (ANBL	K.1	OA/4.3.C Dit sociaal geografisch onderzoek focust op de rol van vervoer en bereikbaarheid op het platteland voor armoede. Inclusief de vergelijking met niet-plattelandsgebieden (stadsrand, stadscentrum) om het eigen karakter van plattelandsarmoede te duiden. Op basis van het ontwikkeld model kan de ruimtelijke spreiding van specifieke vormen van armoede worden nagegaan.
13.3	KUL/ML & FB	2010_2012_Bridging Tourism Theory and Practice_KUL (Geografie)	J	OA/4.2.B Dit onderzoek kadert de typische structuur van toeristische ondernemingen op het platteland (kleine ondernemingen, beperkte innovatiekracht, onvoldoende gesofisticeerd product, etc.). Er wordt onderzocht in welke mate lokale ondernemers in toerisme in landelijk gebied bereid zijn om samen te werken met als doel de competitiviteit van het plattelandstoerisme te verbeteren en in welke mate brokers dit proces positief kunnen beïnvloeden.
13.4	KUL/ML & FB	06/2010-12/2011_Ontwikkeling van een sociaal-geografische analyse t.b.v. een interactief proces inzake besturen in de Westhoek_KUL (Geografie) + WVI+ Westhoekoverleg	D	OA/4.1 (& 4.2.A) Het onderzoek focust op regionale ontwikkeling. Het maakt een analyse van het sociaal en economisch ontwikkelingspotentieel van een plattelandsregio (Westhoek). De resultaten van de analyse leiden tot strategische ontwikkelingspistes, die in samenspraak met de opdrachtgevers in gedragen beleidsaanbevelingen worden vertaald (welke??).

13.5	KUL/ML & FB	2001_2011_ Steunpunt voor Toerisme en Recreatie_KUL (Geografie) + et all	J, K	OA/4.2.D & 4.3.D Het onderzoek beantwoordt dringende vraagstukken (inclusief beleidsaanbevelingen) inzake duurzaam toerisme op verschillende schaalniveaus (lokaal, regionaal) en voor stedelijk zowel als landelijk gebied. Dit onderzoek focust op plattelandsgerelateerde aspecten zoals innovatie en duurzaamheid van gastenkamers in Vlaanderen, of drempels en stimuli van het fietstoerisme als motor voor regionale ontwikkeling in Vlaanderen tot vakantieparticipatie bij maatschappelijk kwetsbare groepen.
K.U.Leuven, Interfacultair Centrum voor Agrarische Geschiedenis			J	Een groot deel van het onderzoek focust op erfgoed. Het plattelandsbeleid houdt een verhoging van de omgevingskwaliteit voor ogen, waarbij omgevingskwaliteit wordt ingevuld met een aantal kernkwaliteiten. Een van de kernkwaliteiten is het aanwezige onroerend erfgoed (bouwkundig, landschappelijk en archeologisch) dat deel uit maakt van nieuwe ontwikkelingen en de cultuurhistorische identiteit van de plek garandeert. Goed medegebruik staat voorop.
14.1	KUL/YS	2012_2016_Inventarisatie collecties en musea landbouw, platteland en voeding_KUL (CAG) + et all	J	OA/4.2.D Dit onderzoek focust op erfgoed en brengt alle publiek toegankelijke collecties en musea in Vlaanderen, Brussel en België in kaart.
14.2	KUL/YS	2012_2016_Immaterieel erfgoed landbouw, platteland en voeding_KUL (CAG) + et all_	J	OA/4.2.D Immaterieel erfgoed van landbouw, platteland en voeding wordt geïnventariseerd, bestudeerd, geborgen en er worden sensibiliseringsactiviteiten opgezet. Het gaat om streekproducten, rurale tradities, processies en stoeten op het platteland, omgang met het landschap, etc.
14.3	KUL/YS	2010_2016_Landbouw, platteland en Eerste Wereldoorlog_KUL (CAG/ICAG	J	OA/4.2.D Dit historisch onderzoek bekijkt de invloed van de Eerste Wereldoorlog voor landbouw, platteland en de voedselsituatie in de periode 1910-1920. Deze kennis wordt ingezet om publieksactiviteiten op het platteland te stofferen en te onderbouwen en zo plattelandsbewoners, recreanten en toeristen te sensibiliseren voor het ruraal erfgoed en hen vertrouwd te maken met de hedendaagse landbouwsector.
14.4	KUL/YS	2010_2014_Fruit in Haspengouw: erfgoed en geschiedenis_KUL (CAG) + et all	J	OA/4.2.D Het onderzoek focust op de geschiedenis en het erfgoed van de fruitsector in Haspengouw voor het Fruitbelevingscentrum in de Stroopfabriek te Borgloon.
14.5	KUL/YS	2007_2014_Volkstuinen in Vlaanderen, 19de eeuw tot vandaag_KUL (KADOC)	D	OA/4.2.D Het onderzoek bestudeert de geschiedenis van de Vlaamse volkstuinen als basis voor enkele publieksprojecten.

				Ook i.k.v. het Vlaams Plattelandsbeleid worden Vlaamse gemeenten via projectsubsidies ondersteund voor het duurzaam aanleggen en inrichten van volkstuinen, en via een rollend fonds dat in prefinanciering voorziet voor de aankoop van gronden voor volkstuinen (PBP 1.0, p.16 – spoor II). Dit kadert binnen de doelstelling D “ <i>Doelen voor stad en platteland afstemmen</i> ” waarbij wordt gestreefd naar voldoende aanbod en een duurzame inrichting en beheer van volkstuinparken (PBP 1.0, p.33).
14.6	KUL/YS	2011_2013_Begeleidingstraject erfgoedsamenwerking Hageland_KUL (CAG) + et all	J	OA/4.2.D Met dit traject werd een beleidsplan opgesteld voor de erfgoedwerking van een 15-tal gemeenten uit het Hageland.
14.7	KUL/YS	2009_2013_Groetjes uit het Pajottenland en de Zennevallei_KUL (CAG) + et all	J	OA/4.2.D Het onderzoek focust op de landschapsevolutie van het Pajottenland en de Zennevallei i.k.v. inrichting en sensibilisatie.
14.8	KUL/YS	2008_2013_Geschiedenis Landelijke Gilden in Vlaanderen 1950-1990_KUL (ICAG)	F	OA/4.1 Dit onderzoek bestudeerde de ontwikkeling van de Landelijke Gilden als stakeholder van het Vlaamse platteland (middenveld). De organisatie speelt een belangrijke rol bij doelstelling F ‘Zichtbaar maken van en communiceren over een (h)erkenbaar platteland’.
14.9	KUL/YS	2008_2013_Paradoxe landelijkheid. Ruraal wonen in Vlaanderen, 1948-1978_KUL (CAG, MoSa, ASRO)	K	OA/4.3.B Dit onderzoek focust op de stadsvlucht na de Tweede Wereldoorlog en de toename van het ruraal wonen .
14.10	KUL/YS	2008_2013_Vlasparlee_KUL (CAG) + et all	-	OA/n.v.t. Het onderzoek focust op de sociale en economische geschiedenis van de vlassector.
14.11	KUL/YS	2011_2012_Het landschap vertelt... Haspengouw_KUL (CAG) + et all	J	OA/4.1 & 4.2.D Het onderzoek focust op de recente evolutie van het landschap in Haspengouw en Voeren (o.a. via interviews) i.k.v. publieksactiviteiten voor bewoners en toeristen.
KHLeuven, Departement Sociale School				
15.1	KHL/PR & EP	2012_2014_Op zoek naar een effectieve en efficiënte manier van ondersteuning van lokale vrijwilligersgroepen_KHL (dep. Sociale School)	L	OA/4.3.B Dit onderzoek brengt de noden op vlak van ondersteuning van lokale vrijwilligersgroepen in kaart.
15.2	KHL/PR & EP	2008_2011_Sociale cohesie op het platteland en de rol van het sociaal-cultureel vormingswerk_KHL (dep. Sociale School) + KUL + ILVO + et all (*13)	L	OA/4.3.B De studie onderzocht m.b.v. participatieve methodes de staat van de sociale cohesie op het platteland en of het sociaal-cultureel verenigingsleven kan bijdragen bij de

				versterking van de samenhang. Het onderzoek focuste op 5 plattelandsdorpen in Vlaams-Brabant.
UGent, vakgroep Politieke Wetenschappen				
16.1	UG/FDR & JV			
UGent, vakgroep Geografie				
17.1	UG/VVE			
UGent, Vakgroep Landbouweconomie				
18.1	UG/EM	2000_2013_Evaluaties van het PDPO_UG (LE) + L&V (AMS) + et all	SPOOR 3	OA/4.1 Spoor 3 van het instrumentarium van het Plattelandsbeleid betreft het <i>‘ondersteunen en uitvoeren van gebiedsgerichte projecten’</i> dat o.a. mogelijk is door de gebiedsgerichte werking van het Europees programma voor plattelandontwikkeling (PDPO). Het schept een kader voor de ondersteuning van bottom-up projecten die bijdragen aan plattelandontwikkeling (PBP 1.0, p.17). Deze onderzoeken betreffen evaluaties en maken deel uit van de opstelling van elk programma voor plattelandontwikkeling en hebben als doel tot een optimale toewijzing van de begrotingsmiddelen te komen en de kwaliteit van de programmering te verbeteren.
18.2	UG/EM	2010_2012_Strategieën en instrumenten voor de vergoeding van publieke diensten van landbouw_UG (LE) + ILVO	D	OA/4.2.A & 4.2.D Dit onderzoek focust op de valorisatie van niet-vermarktbare landbouwdiensten (partnerschappen & alternatieve systemen). Ecosysteemdiensten (ESD) winnen aan belang voor het te ontwikkelen Vlaams plattelandsbeleid. VLM ontwikkelde enkele kernkwaliteiten voor een sterke omgevingskwaliteit van het platteland (ESD komen beslist aan bod).
18.3	UG/EM	2008_2012_Ontwikkeling en toepassing van een instrument voor het meten van de economische impact van ‘groene’ investeringen in het randstedelijk gebied_UG (LE) (*14)	D	OA/4.1 & 4.2.D Deze studie onderzoekt de ontwikkeling en toepassing van een instrument voor het meten van de economische impact van ‘groene’ investeringen in het randstedelijk gebied Brugge in het kader van het landinrichtingsproject ‘Veldgebied Brugge’.
18.4	UG/EM	01/2007_01/2011_MUSICAL ‘Multifunctionality and local identity as paradigms sustainable and competitive agriculture’_UG (AMRP, LE) + KUL (ISEG) + ILVO + FRW (*5)	B Voetnoot 14	OA/ 4.2.A 4.2.D Dit onderzoek focust op de betekenis van lokale identiteit en de rol van (multifunctionele) landbouw. Ook de studiedag <i>‘Investeren in landschap ... Het kan ook anders! Alternatieve financiering van landschapsontwikkeling (UGent en VLM, 2010)’</i> kaderde binnen dit onderzoek.
18.5	UG/EM	2009_2010_Wijkers en blijvers in de Vlaamse Land- en tuinbouw_UG (LE) + ILVO	G	OA/4.2.A

				Het onderzoek beschrijft de structurele ontwikkelingen binnen de Vlaamse land- en tuinbouw , inclusief de mobiliteit van productiefactoren tussen bedrijven, en de impact daarvan op economische groei en concurrentievermogen.
18.6	UG/EM	2006_2007_Analyse van de huidige en toekomstige ruimtebehoefte voor land- en tuinbouw en de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen binnen landbouw_UG (LE, VG civiele techniek) + KUL (SADL, ANBL)	G	OA/4.2.A Dit onderzoek beschrijft ontwikkelingen in de Vlaamse land- en tuinbouw en vertaalt streefbeelden op korte en lange termijn in een ruimtebehoefte voor landbouw in 2013 en 2020.
18.7	UG/EM	2006_2007_Analyse van de beschikbare informatie inzake de verschillende groepen verbrede landbouwactiviteiten_UG (LE) + IDEA	G	OA/4.2.A Dit onderzoek omschrijft de betekenis van landbouwverbreding .
18.8	UG/EM	2004_2006_Randvoorwaarden voor een duurzaam agrarisch ruimtegebruik in de verstedelijkende netwerksamenleving_UG (LE) + KUL	G	OA/4.2.A Dit onderzoek omschrijft alternatieve discoursen van agrarisch ruimtegebruik die het functioneren van de netwerksamenleving beter moet vatten dan het gewoonlijke discours van stad en platteland als tegenpolen.
18.9	UG/EM	03/2012_12/ 2016 _COCOA project “Coordination and Collaboration approaches to provision of Agri-environmental services”_ UG (LE) et all	B	OA/4.2.D Dit onderzoek focust op de samenwerking voor agro-milieubeheer in Vlaanderen. Agromilieumaatregelen dragen bij tot een betere omgevingskwaliteit op maat van een gebied (PBP 1.0, doelstelling B, p. 26). Verschillende studies hebben reeds de meerwaarde aangetoond van landschapsbenaderingen binnen agromilieubeheer. Een dergelijke benadering vereist echter een zekere ruimtelijke coördinatie en samenwerking tussen verschillende actoren. Deze studie analyseert 5 cases uit Noordwest Europa die inspiratie bieden op het vlak van governance van dergelijke samenwerkingsverbanden.
18.10	UG/EM	09/2013_12/ 2016 _MERINOVA project “Meteorological risks as drivers of environmental innovation in agro-ecosystem management”_ UG (LE) + VITO + et all	B	OA/4.2.A Extreme weersituaties kunnen veel schade veroorzaken en hebben daarom een grote invloed op de media en de publieke opinie. Droogte, hittestress, stormen en overstroming zullen frequenter voorkomen en in omvang toenemen omwille van klimaatverandering. Aangezien meer dan de helft van het Belgische landgebruik beheerd wordt door de agrarische sector, ondervinden agro-ecosystemen een hoge impact en wordt duurzaam agrarisch landgebruik gehypothekeerd. Het vooruitzicht op een verhoogde blootstelling aan risico's wordt verergerd door de recente ontwikkelingen binnen het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid waaronder een daling van de directe inkomenssteun voor landbouwers en een reductie in steun bij landbouwschade (amendementen EC regulatie 1857/2006). De huidige kennis vertoont hiaten op het vlak van een geïntegreerde aanpak van

				risicobeheersing. De onderzoekshypothese binnen MERINOVA is dat meteorologische risico's een drijfveer zijn voor innovatie in agro-ecosysteembeheer.
18.11	UG/EM	11/2012_ heden _ SUPURBFOOD_ UG (LE) + WAGENINGEN	D	OA/4.2.B Het onderzoek focust op duurzame vormen van stedelijke en peri-urbane voedselvoorziening . Begrippen als 'korte voedselketens' en 'multifunctionele landbouw' worden vanuit een stedelijk perspectief benaderd. Het verkorten van voedselketens wordt vaak aangehaald als een manier om de milieu-impact van agro-voedingssystemen in te perken. Om de ecologische prestaties van het agro-voedingssysteem te verbeteren, worden ook andere stromen op een geïntegreerde manier bekeken (bv. nutriënten, water, afval).
18.12	UG/EM	09/2013_ heden _ RETHINK_ UG (LE) + Institute for Rural Development	I	OA/4.2.A Het onderzoek RETHINK verkent de betekenis van modernisering in de landbouw . Deze vraag wordt gesteld in tijden van verandering, waarbij de landbouwsector een antwoord moet vinden op de toenemende schaarste van grondstoffen en waar productiesystemen en de huidige levensstijl zullen moeten worden aangepast. Binnen deze context wordt de landbouw bekeken als systeem dat is ingebed in verschillende subsystemen op verschillende ruimtelijke niveaus. Op die manier heeft het raakvlakken met economische, sociaal-politieke en ecologische domeinen. In zo een complex systeem zal duurzaamheid in de landbouw enkel kunnen worden bereikt met voldoende veerkracht en aanpassingsvermogen en in overeenstemming met de ontwikkeling van een welvarend platteland. De relevantie ligt vooral in het zoeken naar connecties tussen de veranderende landbouwsector en het bredere maatschappelijke doel van het creëren van een levendig en welvarend platteland. (zie ook fiche 1.22)
HOGent, Departement biowetenschappen en landschapsarchitectuur				
19.1	HoG/SVD	Studentenprojecten Landschapsontwerp (jaarlijks)_HoGent	G	OA/4.2.D School Of Arts werkt regelmatig aan ruimtelijke cases in het buitengebied waarin de diverse sectorele invalshoeken van landschap aan bod komen.
19.2	HoG/SVD	02/2009_02/2013_ CCASPAR Climate change and changes in spatial structures_UG (AMRP) + UA (ecosysteembeheer) + KUL (ANBL) + HoGent (B&W) + VLM + et all(*2)	D	OA/4.2.B De wijzigingen ten gevolge van het klimaat zijn ook op het platteland voelbaar. Oplossingen worden omwille van potenties en ruimtebeslag vaak gezocht op het platteland. De resultaten zijn interessant voor de voorbereiding van het ruimtelijke planningsbeleid, maar ook voor heel wat andere beleidsvelden die betrekking hebben

				op functies en activiteiten met een ruimtelijke dimensie (bv. regionaal-economische ontwikkeling, duurzame ontwikkeling, milieubeheer, landschapsbehoud en –ontwikkeling, natuurbehoud en –ontwikkeling). (Zie ook fiche 6.2 en 7.5)
UHasselt, vakgroep Verkeerskunde				
20.1	UH/EH	2014-2016_Wegspotters_UHasselt	H	OA/4.2.D Trage wegen zijn belangrijke en veilige alternatieve routes voor voetgangers en fietsers. Het is belangrijk om deze goed te onderhouden en aandacht aan te besteden. Via het onderzochte online meldingssysteem kunnen gemeenten samen met “Wegspotters” de trage wegen eenvoudig beheren en eventuele problemen snel oplossen. Hierdoor blijven de trage wegen goed toegankelijk voor voetgangers en fietsers.
Erasmushogeschool Brussel, Toerisme & recreatiemanagement				
21.1	EHB/CDS	2011_2014_Onderzoeksblog en website Erasmushogeschool Brussel_EHB	J	OA/4.2.D Het onderzoek focust op recreatieve trends in zowel buitengebied als peri-urbaan gebied.
21.2	EHB/CDS	03/2009_02/2013_ Fringe Urbanism. Integrative development and design of open space in a rural-urban environment - The case of Brussels, Belgium_KUL (ASRO) + Erasmus Hogeschool Brussel (*11)	J	OA/4.2.B Het onderzoek focust op integratie van stad-platteland en bekijkt het overgangsgebied tussen sterk verstedelijkt weefsel en grotere open ruimtegebieden waar landbouw, natuur en andere ‘traditionele’ plattelandsfuncties geconfronteerd worden met stedelijke ruimtegebruiken als recreatie, waterbuffering, verharde infrastructuur, etc.
Labo S, Vakgroep Architectuur en stedenbouw				
22.1	UG/PU	2003-2004_Studie Nieuwe Landschappen in Vlaanderen_UG (labo S)	G	OA/4.2.B Het onderzoek focust op ontwikkeling scenario’s voor zogenaamde ‘nieuwe landschappen’ zoals rurale landschappen (ruraal en urbaan), nieuwe landbouw-, woon-, weg-, industrie- en recreatielandschappen. Hoofdzak van het onderzoek is om het ruimtelijk beleid bij te staan bij het onderzoekend omgaan met ruimtelijke probleemstellingen die in de verstedelijkende buitengebieden opduiken (ontwerpend onderzoek). Cases zijn het Meetjesland, de A12 regio tussen Antwerpen en Boom en de ‘nevelstad’ tussen Kortrijk en Deinze.
22.2	UG/PU	2005_Studie streekelijkheid Hoppeland_UG (labo S)	G	OA/4.2.B & 4.2.D Het onderzoek bestudeert streekelijke ontwikkelingen in het Hoppeland en is gelinkt aan agrarische architectuur en ruimtelijke transformaties van het platteland die het behoud van streekidentiteit beogen. ‘Streekelijkheid’ wordt hier als een evolutief

				concept beschouwd dat oog heeft voor plattelandsontwikkelingen maar ook voor hedendaagse dynamieken.
22.3	UG/PU	2007_Schelde-landschapspark Atlas van de regio_UG (labo S)	G	OA/4.2.D Het onderzoek draait rond het optimaal benutten van regionale potenties (case: een landschapspark voor de Scheldevallei tussen Gent en Antwerpen) voor het bekomen van een vernieuwde regio-ontwikkeling . Het al dan niet toelaten of aantrekken of weren van activiteiten gaat rechtstreeks in op plattelandsontwikkeling en streekidentiteit gezien ze een bepalende impact hebben op de verdere ontwikkeling van een specifiek potentiegebied (bereikbaarheid, dynamiek, leegstaand, spoorinfrastructuur, etc.).
22.4	UG/PU	2008_Atlas van de dorpen van Heuvelland_UG (labo S)	L	OA/4.3.B Dit onderzoek ontwikkelde een kaartenatlas voor de dorpen in Heuvelland. De naoorlogse wederopbouwarchitectuur op het platteland werd opgevat als deel van een gestructureerd en vernieuwend landschap. De studie reikt een denkkader aan voor het ruimtelijk vergunningsbeleid.
22.5	UG/PU	2010-2011_Gebiedsvisie Kemmelberg en Scherpenberg 2025_UG (labo S)	G	OA/ 4.1 & 4.2.B Dit onderzoek brengt bestaande sectorale visies (claims) samen als basis voor één toekomstig gebiedsprogramma (consensus). Deze gebiedsvisie wordt vertaald in ruimtelijke ontwerpbouwstenen. Casus is het Heuvelland. Een gebiedsvisie en actieplan op maat van een plattelandsregio helpt bij de realisatie van het landschappelijke streefbeeld en creëert het kader van de integratie van toekomstige ontwikkelingen en functies. Er worden antwoorden geformuleerd op vragen als de gewenste landschapsstructuur , hoe omgaan met bebouwing en nieuwe functies in de open ruimte, welke recreatieve ontsluiting, etc.
22.6	UG/PU	2010-2011-Gebiedsdekkende atlas van het frontzonelandschap_UG (labo S)	J	OA/4.2.D Het onderzoek focust op de frontzone in de Westhoek. Via het op elkaar leggen van alle thematische conflictenkaarten in één syntheseskaart. In deze gebiedsdekkende atlas, een gebied met zeer veel oorlogserfgoed , worden conflictgebieden duidelijk zichtbaar en krijgt men ook een duidelijk beeld van de verschillende types conflicten die zich punctueel voordoen, met name in relatie tot de hedendaagse plattelandsactiviteiten.
23	Aanvullingen vanuit het Vlaams beleid			
23.1	Departement Ruimte Vlaanderen, team Onderzoek			Het PBP 1.0 formuleert het raakvlak met het ruimtelijk beleid (p.39): “Naast het vrijwaren van de open ruimte en het beschermen van de ruimtelijke kwaliteit is er ook nood aan het ontwikkelen van die open ruimte via planning, inrichting en beheer. De

Vlaamse overheid zal via een Beleidsplan Ruimte Vlaanderen de langetermijnvisie (2050) bepalen rond de belangrijkste strategische keuzes en concrete acties inzake ruimtelijk beleid. De huidige ontwikkeling van het Omgevingsbeleid biedt kansen voor meer transversale benaderingen. In haar beleidsbrief 2015-2016 Omgeving stelt minister Schauvliege binnen de operationele doelstelling OD71 <i>‘Omgevingsadministratie als kennis- en expertisecentrum’</i> dat beleidsrelevant wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot thema's en processen relevant voor een omgevingsbeleid verloopt via een rollende onderzoeksagenda die halfjaarlijks wordt geactualiseerd. De opgebouwde kennis wordt gebruikt om beleidsinput te leveren en om de kwaliteit van de politiek-bestuurlijke afweging te verhogen. De beleidsbrief stelt verder: <i>“In 2015 loopt het samenwerkingsakkoord met het steunpunt Ruimte af. De activiteiten van het steunpunt zullen afgestemd worden op de lopende onderzoeksagenda waarbij er voor nieuwe onderzoeksopdrachten gezocht wordt met een grotere synergie over de beleidsdomeinen heen en een grotere beleidsrelevantie.”</i>				
23.1.1	RV/ PV	2014_ Analyse van de financiële gevolgen van ruimtelijke beslissingen: kader en beschrijving van enkele situaties_RV (AMS) + VLM + AO + VVSG +...	SPOOR III	OA/4.2.B & 4.2.D Het onderzoek maakt duidelijk dat er een keten van ruimtelijke beslissingen is waarvoor bij elke stap een effect is op vastgoedwaarde van onroerend goed. Ruimtelijke beslissingen en gebeurtenissen werden gegroepeerd (1. generieke regelgeving; 2. gebiedsgericht beleid en herbestemming; 3. attesten en vergunningen; 4. realisaties van projecten; 5. gebruik van gronden of vastgoed; 6. eigendomsoverdracht). Meer- of minwaarden als gevolg van de ruimtelijke beslissingen en ontwikkelingen blijven onzichtbaar tot ze worden vastgeklikt bij eigendomsoverdracht of verandering van gebruik. Dat maakt het opnemen in regelgeving gekoppeld aan ruimtelijke beslissingen complex. In de regelgeving gelden op enkele van de beslissingen compensatiemechanismen, maar niet structureel. Opvallend is dat de overheid best wel veel systemen heeft die voorzien zijn op het compenseren van privaat verlies, maar nauwelijks systemen voor het afromen van meerwaarde. Het ruimtelijk beleid kent wijzigingen in ‘bestemming’ via plan als basis voor compensatiemechanismen. Uit de casussen blijkt echter ook dat wijziging in generieke regelgeving (zoals afwerkingsregel, uitbreiding zonevrije woningen) en verandering in omvang (zoals het bepalen/verhogen van het aantal bouwlagen, het vastleggen van het bebouwbaar gedeelte) kunnen leiden tot meer- of minwaarde.

23.1.2	RV/ PV	2014_2015_Segmentatie van werklocaties in Vlaanderen_RV+ AO+ OVAM + L&V + ILVO	I	OA/4.2.A Dit onderzoek is hoofdzakelijk gelinkt aan het ruimtelijk beleid maar sluit ook aan bij de doelstelling I ‘Ondersteunen van kwaliteitsvol ondernemerschap in het landelijk gebied’ (PBP 1.0, p.46). Door inbreng van de ideeën van verweving, ruimtelijk rendement en transformatie uit de beleidsontwikkeling en de discussies over de huidige beleidspraktijk wordt duidelijk in welke richting het ruimtelijk beleid verder ontwikkeld kan worden. Ruimtelijk beleid voor bedrijven kan worden verruimd voorbij de bestemde bedrijventerreinen. Redeneren op niveau van bedrijven die een locatie zoeken vereist een intergemeentelijke benadering van alle mogelijk bedrijfslocaties. Investeren in een regionaal bedrijventerreinenmanagement (werklocatiemanagement) biedt een interessante uitdaging voor de toekomst.
23.1.3	RV/ PV	2015_Diepe Geothermie_RV + VITO + Team Vlaamse Bouwmeester	B	OA/4.2.D Het onderzoek focust op de wisselwerking tussen diepe geothermie en landschap. Energie is een structurerend element dat mee het landschap en het maatschappelijk weefsel vorm geeft. Energielandschappen kaderen binnen het gebiedsgericht inzetten op uitdagingen van klimaatsverandering, bodembeheer en waterbeheer met een verbetering van de omgevingskwaliteit als hoofddoel (PBP 1.0, p.28, zie ook fiche 23.6.3).
23.1.4	RV/ PV	2015_ 2016 _Ontwikkelingskansen op basis van knooppuntwaarde en nabijheid voorzieningen_RV + VITO + NMBS, De Lijn, MOW, AO, LNE, ATO	L	OA/4.3.C Deze studie geeft een syntheseskaart met de ontwikkelkansen van 16 verschillende types van locaties op basis van 3 criteria en geeft op die manier een goed overzicht van plaatsen die een hoog potentieel voor ontwikkeling hebben omwille van hun goede ligging ten opzichte van stopplaatsen openbaar/collectief vervoer en/of voorzieningen. Voor het ruimtelijke beleid zijn de types indicatief voor het stellen van prioriteiten met betrekking tot de ontwikkeling van woon- en werklocaties door invulling van de nog beschikbare en bestemde ruimte of door verdichting van het bestaande stedelijke weefsel. Voor het plattelandsbeleid is dit onderzoek relevant i.k.v. het te ontwikkelen dorpenbeleid.

23.1.5	RV/ KS	05/2016-11/2016_Sterke kernen in regio's met een landelijk karakter: kernversterking via interbestuurlijke samenwerking_RV	L	OA/4.3.B Het onderzoek 'kernversterking in regio's met een landelijk karakter' vindt haar beleidsvertaling in het beleidskader voor het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Onderzoek naar dorpskernversterking in landelijke regio's (ruimtelijk beleid) wordt zo afgestemd met eventueel onderzoek rond dorpenbeleid (plattelandsbeleid). Het onderzoek wil elementen aanreiken voor de ontwikkeling van dorpen die potentieel, nut en baat hebben bij een kernversterkend ruimtelijk beleid. Het onderzoek resulteert in ruimtelijke bouwstenen voor een doordachte aanpak en intelligente ontwerpstrategieën voor een kernversterkend dorpenbeleid op schaal van een ruimere regio, met inbegrip van een agenda voor mogelijke interbestuurlijke samenwerking. Deze agenda is vervolgens een aanzet om het dorpenbeleid te ondersteunen op vlak van inzet instrumentarium, rollen in de bestuurlijke mix, ... en het potentieel van interbestuurlijke samenwerking op vlak van het uitbouwen van een breed pallet aan voorzieningen, gamma aan woon- en werklocaties, ... duidelijk te maken.
23.1.6	RV/ PV	03/2016_Afstemming van de ruimtevragen uit Vlaamse beleidsthema's'	B, E, G, L	OA/4.2.A & 4.3.A & 4.3.B In de studie worden de ruimtelijke dimensie van 10 Vlaamse beleidsthema's geanalyseerd, waaronder ook Plattelandsbeleid. Dit resulteerde in negen weerhouden kansenvelden voor cross-sectorale beleidsafstemming en –integratie op Vlaams niveau en met ruimte als integrerend platform. Voor bijna alle kansenvelden worden huidige en toekomstige opportuniteiten voor afstemming en integratie met de gebiedsgerichte werking van het Plattelandsbeleid benoemd. Op zich is de studie gerelateerd aan doelstelling E 'De ontwikkelingen op het platteland opvolgen en erover rapporteren' (PBP1.0; p.34) - hernieuwbare energie: geen specifieke bestemming, verweving?, beleidsintegratie, platteland/gebiedsgerichte werking wordt vermeld als belangrijke partner - kwalitatieve ruimtelijke (voorzieningen)clustering: platteland: dalend voorzieningenniveau, beleidsinitiatieven, verwijzing naar PBP 1.0 (niet de directe aanwezigheid van voorzieningen... wel bereikbaarheid, kwaliteit, sociale cohesie, gebiedsgerichte werking kent kansen) - ruimtelijke weerslag van woonbehoeften: vergrijzing vs onaangepast woonaanbod (ageing in place)

				- dynamische bedrijfslocaties met max verweving: opstarters op het platteland worden minder 'gedwongen' dan stad en hebben meer monitoring nodig om te zoeken naar meer geschikte locaties, opvang doorgroeiers, hergebruik leegstand, - regionale klimaatadaptatie: klimaatreflex, verdroging Kempen aanpakken, cros sectorale aanpak - klimaatmitigatie, broeikasgassen vermijden, cros sectorale aanpak, GB netwerken aanpakken, - regionaal open ruimte beleid: ruimtevragen talrijk, niet concreet, tegenstrijdig, beleidsvacuüm bv in de Kempen (toekomst LB?), afstemmings- en integratievraagstukken, gebiedsvisies AGNAS op Vlaams niveau opgemaakt en vertaling door o.a. gebiedsgerichte beleid VLM (operationalisering OR beleid is uitvoering Vlaams kader, zie eerder AGNAS, VEN-IVON) - waterbeheer: verharding, signaalgebieden - omgevingskwaliteit: transversale bezorgdheden, gebiedsgerichte aanpak, kennis nodig, piloot cases, incentives, samenbrengen partners, gebiedsgerichte werking vs. stadsvernieuwing, middelen gekoppeld aan gebiedsgericht beleid, zie eerder mina 4 oefening (leefmilieukwaliteit = ruimtelijke kwaliteit = + sociale poot/ participatie De geschetste kansenvelden zijn rechtstreeks verbonden met de doelstelling B 'Werken aan de omgevingskwaliteit op maat van een gebied' (PBP1.0, p.26).
23.2	Departement Economie Wetenschap & Innovatie			Het departement EWI buigt zich over de toekomst van de steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek. De erkenningstermijn van de steunpunten binnen de derde generatie van het Programma Steunpunten voor Beleidsrelevant onderzoek liep formeel t.e.m. 31/12/2015. De effectieve beëindiging van de werking van de verschillende steunpunten gebeurt met de oplevering en goedkeuring van de jaarverslagen 2015. De onderzoeksagenda 's worden afgewerkt. De Vlaamse Regering besliste om vanaf 2016 het programma te decentraliseren. Zo is nu elk beleidsdomein geresponsabiliseerd voor het opzetten, financieren en opvolgen van eigen initiatieven voor beleidsrelevant onderzoek, al dan niet volgens de structuur van een steunpunt voor beleidsrelevant onderzoek. EWI adviseert de beleidsdomeinen bij het opzetten van hun eigen initiatieven maar aangezien er is afgestapt van een programma-aanpak staat het departement niet langer in voor de coördinatie noch voor de financiering.
23.2.1	EWI / WW	nvt	nvt	nvt
23.3	Departement Landbouw & Visserij, Afdeling Monitoring & Studie (AMS)			

23.3.1	L&V/DVG	2014_Uitdagingen voor de Vlaamse landbouw. Een verkenning van bepalende externe veranderingen_L&V	I	OA/4.2.A Deze verkenning van uitdagingen voor de Vlaamse landbouw gebeurde vanuit verschillende invalshoeken, waarbij de belangrijkste externe veranderingen geclusterd zijn in vijf veranderingsdomeinen: maatschappij, technologie, consument, keten en overheid.
23.3.2	L&V/DVG	2014_Nieuwe invalshoeken voor landbouw en beleid. Verslag van acht visies op transitie in landbouw en voeding_L&V	I	OA/4.2.C Het onderzoek focust op het concept transitie in landbouw en voeding . Er wordt vanuit vijf verschillende invalshoeken naar transitie in het landbouw- en voedingssysteem gekeken: transitie in de economie, in de landbouw, bij de consument, in de keten en bij de overheid.
23.3.3	L&V/DVG	2014_Innovatie in de Vlaamse land- en tuinbouw. Resultaten 2014 van het Landbouwmonitoringsnetwerk_L&V	I	OA/4.2.A Innovatie helpt land- en tuinbouwbedrijven om economische ontwikkeling te realiseren en tegemoet te komen aan maatschappelijke uitdagingen. Uit het onderzoek blijkt dat 43% van de (ca. 750 bevraagde) bedrijfsleiders de voorbije twee jaar een innovatie of vernieuwing doorvoerde op het bedrijf. Dat percentage is het hoogst in de tuinbouwsector (52%) en het laagst in de rundveehouderij (35%).
23.3.4	L&V/DVG	2015_Permacultuur: een verkenning_L&V	G	OA/4.2.D Het onderzoek focust op het concept 'permacultuur' waarbij ingezet wordt op een multifunctioneel landgebruik . Daarin staan percelen in voor bijvoorbeeld natuur, voedselproductie, recreatie en waterberging.
23.3.5	L&V/DVG	2016_Back to basics. Circulaire economie en landbouw_L&V	D,I	OA/4.2.C Circulaire economie is een nieuw landbouwmodel. Voorwaarden zijn dat de landbouwer kennis en inzicht verwerft, nieuwe technologieën implementeert en investeringen doet. Een aantal randvoorwaarden kunnen een circulaire systeemverandering bevorderen zoals stimuleren van innovatie en kennisuitwisseling, faciliteren van samenwerking (bv. reststromen), slim ruimtelijk plannen, stad en omliggend platteland verbinden (bv. stadslandbouw) en sensibiliseren van de consument.
23.3.6	L&V/DVG	2013_Boer(in) in hoofd, hart en nieren_L&V	I,K	OA/4.2.C Het onderzoek betreft een kwantitatief sociologisch landbouwonderzoek waarbij ca. 660 deelnemers van het landbouwmonitoringnetwerk bevraagd werden over hun beroeps- en leefsituatie (waardering, schulden, geluk, ontspanning, ...).
23.3.7	L&V/DVG	2015_Recht van bij de boer(in). Een blik achter de schermen bij 130 bedrijven met korte ketenverkoop in Vlaanderen_L&V	D,I	OA/4.2.C

				Korte keten is voor landbouwers een belangrijke strategie om een aanvullend inkomen te behalen of het inkomen te spreiden. Uit het onderzoek blijkt dat de korte ketenverkoop en de traditionele landbouwactiviteit complementair zijn. landbouwers kiezen vooral voor verkoop via de korte keten om de landbouwactiviteit niet te moeten uitbreiden en om de landbouwactiviteit voort te kunnen zetten. Vooral bedrijven die al een hoge omzet halen uit de korte ketenverkoop zien landbouwverbreding als een strategie om te groeien. Het rapport pleit om knelpunten inzake VLIF en wetgeving aan te pakken, alternatieve financiering te promoten, het ondersteuningsaanbod aan te passen aan de diversiteit van de korte ketenverkoop en blijvend te streven naar voldoende cijfermateriaal over korte ketenverkoop in Vlaanderen.
23.3.8	L&V/DVG	2014_Kort maar krachtig: samenwerking bij logistiek in de korte keten_L&V	D,I	OA/4.2.C Korte keten is voor landbouwers een belangrijke strategie om een aanvullend inkomen te behalen of het inkomen te spreiden. Het onderzoek bekijkt welke samenwerkingsvormen op maat het product zo efficiënt mogelijk bij de consument kan krijgen in de korte keten. Er is een praktisch hanteerbare checklist beschikbaar in het kader van distributie en logistiek.
23.3.9	L&V/DVG	2015_Landbouw in stedelijke omgeving. CSA's en andere initiatieven_L&V	D,I	OA/4.2.C Korte keten is voor landbouwers een belangrijke strategie om een aanvullend inkomen te behalen of het inkomen te spreiden. Stadslandbouw, boerenmarkten en voedselteams bieden kansen voor lokale voedselproductie en dragen bij aan maatschappelijke doelen als zorg voor de omgeving, ontspanning en educatie. Community Supported Agriculture (CSA) staat voor een wederzijdse relatie van ondersteuning en betrokkenheid tussen lokale landbouwers en burgers. Kleinschalige initiatieven kunnen de kloof tussen stad en platteland en tussen landbouwer en consument overbruggen.
23.3.10	L&V/DVG	2014_ Ex ante evaluatie van het Vlaamse programma voor plattelandsontwikkeling 2014-2020 (PDPO III)_L&V + UG + ...	SPOOR 3	OA/4.1 Spoor 3 van het instrumentarium van het Plattelandsbeleid betreft het <i>‘ondersteunen en uitvoeren van gebiedsgerichte projecten’</i> dat o.a. mogelijk is door de gebiedsgerichte werking van het Europees programma voor plattelandsontwikkeling (PDPO). Het schept een kader voor de ondersteuning van bottom-up projecten die bijdragen aan plattelandsontwikkeling (PBP 1.0, p.17). Deze onderzoeken betreffen evaluaties en maken deel uit van de opstelling van elk programma voor plattelandsontwikkeling en hebben als doel tot een optimale

				toewijzing van de begrotingsmiddelen te komen en de kwaliteit van de programmering te verbeteren. (zie ook fiches 18.1 & 23.3.18)
23.3.11	L&V/DVG	2015_ Erosieregels in het kader van de randvoorwaarden van het GLB_L&V	B	OA/4.2.D Erosiebestrijding kadert binnen de doelstelling ‘Werken aan de omgevingskwaliteit op maat van een gebied’. De studie vergelijkt de erosieregels in onze buurlanden waar de aanpak verschilt van de Vlaamse. Vlaanderen opteert voor graduele aanscherping en kiest principieel voor een aanpak aan de bron.
23.3.12	L&V/DVG	2012_ Schaalgrootte en schaalvergroting in de Vlaamse land- en tuinbouw_L&V	I	OA/4.2.A Het schaalvergrotingsproces beïnvloedt op termijn de structuur van de Vlaamse land- en tuinbouw sterk. Het onderzoek beschrijft de fenomenen schaalgrootte en schaalvergroting en kan als basis dienen voor verdere discussies rond de ontwikkeling van de Vlaamse land- en tuinbouw.
23.3.13	L&V/DVG	2014_ Landbouwrapport_L&V	-	OA/n.v.t. Het rapport omschrijft accuraat de toestand van de land- en tuinbouwsector .
23.3.14	L&V/DVG	2015_ Economische impact van schaalvergroting in de Vlaamse melkveehouderij_L&V	I	OA/4.2.A Het onderzoek focust op de economische gevolgen van schaalvergroting op bedrijfsniveau. De optimale groei valt onmogelijk te becijferen en verschilt van bedrijf tot bedrijf.
23.3.15	L&V/DVG	2016_ De paardensector in Vlaanderen_L&V	(F)	OA/4.2.A Het onderzoek geeft een compleet beeld van de paardenhouderij anno 2014 (landbouw, fokkerij, manege, pension, weddenschappen, vleesverwerking,...).
23.3.16	L&V/DVG	2014_ Food footprint: welke oppervlakte is nodig om de Vlaming te voorzien van lokaal voedsel? Een theoretische denkoefening_L&V	I	OA/4.2.A Dit onderzoek is gerelateerd aan de doelstelling “I. <i>Ondersteunen van kwaliteitsvol ondernemerschap in het landelijk gebied</i> ” (PBP 1.0, p.46) en maakt een inschatting van de behoefte aan landbouwgrond om Vlaanderen te voeden. In het kader van voedselzekerheid gaan onderzoekers na hoeveel ruimte er theoretisch nodig zou zijn in Vlaanderen om wat wij vandaag consumeren ook lokaal te produceren?
23.3.17	L&V/DVG	2013_ Agro-ecologie. Een nieuwe kijk op landbouw_L&V	I	OA/4.2.A Agro-ecologie is een belangrijk concept dat steunt op ecologische relaties tussen de natuurlijke hulpbronnen in de landbouw. Het concept maakt optimaal gebruik van de mogelijkheden voor ecologische intensivering tegen een aanvaardbare kostprijs. Voor kapitaalintensieve landbouwsystemen lijken de oplossingen complexer.

23.3.18	L&V/DVG	2007_2013_Jaarverslagen PDPO (Programma voor plattelandsontwikkeling Vlaanderen 2007-2013)_L&V (AMS) (*15)	SPOOR 3	OA/4.1 Spoor 3 van het instrumentarium van het Plattelandsbeleid betreft het ‘<i>ondersteunen en uitvoeren van gebiedsgerichte projecten</i>’ dat o.a. mogelijk is door de gebiedsgerichte werking van het Europees programma voor plattelandsontwikkeling (PDPO). Het schept een kader voor de ondersteuning van bottom-up projecten die bijdragen aan plattelandsontwikkeling (PBP 1.0, p.17). Deze onderzoeken betreffen evaluaties en maken deel uit van de opstelling van elk programma voor plattelandsontwikkeling en hebben als doel tot een optimale toewijzing van de begrotingsmiddelen te komen en de kwaliteit van de programmering te verbeteren. (zie ook fiche 18.1)
23.3.19	L&V/DVG	2012_Landbouwindicatoren op bekkenniveau_L&V (AMS)	G	OA/4.2.A De studie berekent 19 landbouwindicatoren op bekkenniveau om gebiedsgerichte afwegingen te maken (waterbeheer).
23.3.20	L&V/DVG	2012_Bestemming en gebruik van landbouwgrond_L&V_	G	OA/4.2.A De studie levert cijfermateriaal over het areaal (herbevestigd) agrarisch gebied o.b.v. ruimteboekhoudingen.
23.3.21	L&V/DVG	2012_Mogelijkheden voor een vernieuwend bedrijfsadviessysteem voor de landbouw_L&V	-	OA/n.v.t. De studie focust op bedrijfsadviessysteem (BAS) op maat van de landbouwer en zijn bedrijf.
23.3.22	L&V/DVG	2012_Transitie naar een duurzaam landbouw- en voedingssysteem in Vlaanderen: een systeemanalyse_L&V + VMM	I	OA/4.2.C Het onderzoek focust op voedselproductie en -consumptie ter ondersteuning van het maatschappelijk debat en de visievorming rond duurzaam voedsel. Dit onderzoek is gerelateerd aan de doelstelling “I. <i>Ondersteunen van kwaliteitsvol ondernemerschap in het landelijk gebied</i>” (PBP 1.0, p.46).
23.3.23	L&V/DVG	2012_Consumentenparticipatie op een landbouwbedrijf_L&V	I	OA/4.1 & 4.2.C Het onderzoek focust op Community Supported Agriculture (CSA) of gemeenschapslandbouw waarbij participatie centraal staat (bio, zelfpluk, zelfoogst, voedselpakketten, etc.). Dit onderzoek is gerelateerd aan de doelstelling “I. <i>Ondersteunen van kwaliteitsvol ondernemerschap in het landelijk gebied</i>” (PBP 1.0, p.46).
23.3.24	L&V/DVG	2011_Groene en blauwe diensten in Vlaanderen (praktijkervaringen)_L&V (AMS)	G	OA/4.2.D

				Het onderzoek bestudeert de praktische uitvoering van initiatieven rond groene en/of blauwe diensten , op zich gerelateerd aan beleidsdoelstelling G ‘De open ruimte vrijwaren’ (PBP 1.0).
23.3.25	L&V/DVG	2011_Agromilieumaatregelen: hoe denken landbouwers erover?_ L&V (AMS)	B	OA/4.2.D Dit onderzoek focust op de motivatie van landbouwers om al dan niet agromilieumaatregelen (beheerovereenkomsten) te nemen i.k.v. het GLB. Deze maatregelen dragen bij tot een betere omgevingskwaliteit op maat van een gebied (PBP 1.0, doelstelling B, p. 26).
23.3.26	L&V/DVG	2011_Cohesiebeleid in relatie tot plattelandsbeleid_L&V (AMS)	Deel I Voetnoot 10	OA/4.1 Dit onderzoek verschaft informatie en cijfers over het cohesiebeleid in relatie tot het plattelandsbeleid en werd al vermeld in PBP 1.0 (p.19) bij het hoofdstuk over financiering en plattelandsmiddelen (o.a. Europese structuurfondsen).
23.3.27	L&V/DVG	2011_Verbreding in land- en tuinbouw. Stand van zaken in 2011_L&V (AMS)	G	OA/4.2.A Dit onderzoek omschrijft de toestand van landbouwverbreding .
23.3.28	L&V/DVG	2011_Verbreding in land- en tuinbouw. Stand van zaken in 2010_L&V (AMS)	G	OA/4.2.A Dit onderzoek omschrijft de toestand van landbouwverbreding .
23.3.29	L&V/DVG	2011_Grond te koop? Elementen voor de vergelijking van prijzen van landbouwgronden en onteigeningsvergoedingen in Vlaanderen_L&V (AMS) (*22)	G	OA/4.2.A De studie levert cijfermateriaal over verkoop- en pachtprizen van landbouwgrond .
23.3.30	L&V/DVG	2010_Landbouw in een groen en dynamisch stedengewest_L&V (AMS)	G	OA/4.2.A Deze studie bekijkt de rol die landbouw kan spelen bij de realisatie van een groen en dynamisch stedengewest.
23.3.31	L&V/DVG	2010_Agrobiodiversiteit: een steunpilaar voor de 3e generatie agromilieumaatregelen_L&V (AMS) + ILVO + INBO	B	OA/4.2.D Dit onderzoek focust op de relatie tussen landbouwers en agrobiodiversiteit i.k.v. het nemen van agromilieumaatregelen (beheerovereenkomsten) i.k.v. het GLB. Deze maatregelen dragen bij tot een betere omgevingskwaliteit op maat van een gebied (PBP 1.0, doelstelling B, p. 26).
23.3.32	L&V/DVG	2010_Impact van PDPOII-maatregelen op de biodiversiteit_INBO	B	OA/4.2.D Deze studie onderzoekt de impact van agromilieumaatregelen (beheersovereenkomsten) op de biodiversiteit (broedvogels van landbouwlandschappen).
23.3.33	L&V/DVG	2008_2010_Landbouwrapport_L&V (AMS)	-	OA/n.v.t. Het rapport omschrijft accuraat de toestand van de land- en tuinbouwsector .
23.3.34	L&V/DVG	2009_Blauwe diensten door de Vlaamse land- en tuinbouw_ L&V (AMS)	G	OA/4.2.D

				Het onderzoek bekijkt de mogelijke invulling van blauwe diensten , op zich gerelateerd aan beleidsdoelstelling G ‘De open ruimte vrijwaren’ (PBP 1.0).
23.3.35	L&V/DVG	2009_Leefbaarheid in de landbouw – een werkbaar begrip?_L&V (AMS)	L	OA/4.3.C Dit onderzoek focust op het begrip leefbaarheid binnen de landbouwsector met het aanduiden van kengetallen of richtcijfers.
23.3.36	L&V/DVG	2009_Indicatoren voor het opvolgen van de hoge natuurwaarden op landbouwgrond (HNVF) in het kader van de PDPO-monitoring. Een verkennende analyse_L&V (AMS) + INBO (*16)	B	OA/4.2.D Dit onderzoek focust op de monitoring van hoge natuurwaarden op landbouwgrond i.k.v. PDPO. Dit draagt bij tot een betere omgevingskwaliteit op maat van een gebied (PBP 1.0).
23.3.37	L&V/DVG	2009_De landbouwactiviteit in Vlaamse gemeenten, proeve van typologie_L&V (AMS°	-	OA/n.v.t. De studie geeft een beeld van de concentratie en diversiteit van de land- en tuinbouw in Vlaanderen door gemeenten met vergelijkbare landbouwactiviteiten te clusteren.
23.3.38	L&V/DVG	2008_Adaptatiemogelijkheden van de Vlaamse landbouw aan klimaatveranderingn L&V (AMS)	-	OA/n.v.t. Deze studie inventariseert het watergebruik in de landbouw en de impact op de bedrijfskosten.
23.3.39	L&V/DVG	2008_Water in de Vlaamse land- en tuinbouw_L&V (AMS)	B	OA/4.2.A De studie analyseert de impact van de klimaatverandering op de Vlaamse land- en tuinbouw (adaptatiemaatregelen).
23.3.40	L&V/DVG	2007_Toestandsbeschrijving van de volkstuinen in Vlaanderen vanuit een sociologische en ruimtelijke benadering_L&V (AMS) + UG (AMRP) (*6)	D	OA/4.2.D Het onderzoek beschrijft de toestand van de Vlaamse volkstuinen vanuit een sociologische en ruimtelijke invalshoek. Ook i.k.v. het Vlaams Plattelandsbeleid worden Vlaamse gemeenten via projectsubsidies ondersteund voor het duurzaam aanleggen en inrichten van volkstuinen, en via een rollend fonds dat in prefinanciering voorziet voor de aankoop van gronden voor volkstuinen (PBP 1.0, p.16 – spoor II). Dit kadert binnen de doelstelling D “ <i>Doelen voor stad en platteland afstemmen</i> ” waarbij wordt gestreefd naar voldoende aanbod en een duurzame inrichting en beheer van volkstuinparken (PBP 1.0, p.33).
23.3.41	L&V/DVG	2007_Analyse van de huidige en toekomstige ruimtebehoefte voor land- en tuinbouw en de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen binnen de landbouw_L&V (AMS)	G	OA/4.2.A De studie analyseert de ruimtebehoefte voor Vlaamse land- en tuinbouw (verleden, heden, toekomst).
23.3.42	L&V/DVG	2007_Vestigingssteun in land- en tuinbouw: onderzoek naar mogelijke toekenning via opbrengstpotentieel_L&V (AMS)	-	OA/n.v.t De studie focust op het economische landbouwaspect, meer bepaald de toekenning van vestigingssteun .

23.4 Studiedienst Vlaamse Regering De activiteiten van de Studiedienst van de Vlaamse Regering (SVR) zijn gekoppeld aan de doelstelling E. ‘De ontwikkelingen op het platteland opvolgen en erover rapporteren’ (PBP1.0, p.34). Alle onderzoeken (behalve VRIND) zijn op gemeenteniveau beschikbaar en kunnen gebruikt worden voor plattelandsonderzoek (mits selectie plattelandsgemeenten). VRIND wordt vermeld omdat er aandacht gaat naar ruimtelijke differentiatie. Daarom is de stadsmonitor volgens de SVR geen aangewezen instrument in plattelandsccontext en wordt niet vermeld.				
23.4.1	SVR/AJ	2015_SVR-projecties van de bevolking en de huishoudens voor Vlaamse steden en gemeenten, 2015-2030_SVR (DAR)	E	OA/4.3.A De SVR maakt regelmatig bevolkingsprognoses (projecties van de bevolking en de huishoudens) voor Vlaamse steden en gemeenten. Voor de bevolking worden resultaten per leeftijd en geslacht ter beschikking gesteld voor elk van de Vlaamse steden en gemeenten. Tevens wordt voor elke gemeente de voorspelde loop van de bevolking aangereikt. Voor de huishoudens gaat het om het totaal aantal huishoudens, het aantal huishoudens naar huishoudensgrootte en het aantal alleenwonenden naar leeftijd en geslacht.
23.4.2	SVR/AJ	2014 – heden_Lokale bestuurskrachtmonitor Vlaanderen_Agentschap Binnenlands Bestuur & Studiedienst Vlaamse Regering	SPOOR II C GEMEENTEN	OA/4.1 Spoor II van het PBP 1.0 vermeldt de voortgang van de bestuurskrachtmeeting (p.16): <i>“In 2013, na het aantreden van de nieuwe lokale besturen, is het vervolgtraject gestart vanuit een oproep aan een uitgebreide groep van gemeenten.”</i> Doelstelling C van het PBP 1.0 focust op ‘De bestuurskracht van plattelandsgemeenten verhogen’. De bestuurskrachtmonitor bestaat uit een set van indicatoren die een zicht geeft op de bestuurskracht van een gemeente. Het complexe begrip bestuurskracht is echter niet of nauwelijks te meten met uitsluitend indicatoren. Daarom is de monitor aangevuld met richtvragen tot zelfevaluatie waarmee een bestuur haar bestuurskracht autonoom in vraag kan stellen. Het rapport biedt aan elke gemeente de mogelijkheid zich te vergelijken met (het gemiddelde van de gegevens van de indicatoren van) een groep gelijkaardige besturen (op basis van de Belfius-indeling) en met het Vlaamse Gewest. In de toekomst is het de bedoeling om alle lopende bestuurskrachttrajecten meer af te stemmen (zie ook fiches 10.1 & 10.2).
23.4.3	SVR/AJ	2014 – heden_Gemeentelijke profielschetsen_Studiedienst Vlaamse Regering & Agentschap Binnenlands Bestuur	SPOOR II C GEMEENTEN	OA/4.1 & 4.3.A & 4.3.B Spoor II van het PBP 1.0 vermeldt de voortgang van de bestuurskrachtmeeting (p.16): <i>“In 2013, na het aantreden van de nieuwe lokale besturen, is het vervolgtraject gestart vanuit een oproep aan een uitgebreide groep van gemeenten.”</i> Doelstelling C van het PBP 1.0 focust op ‘De bestuurskracht van plattelandsgemeenten verhogen’.

				BBC (Beleids- en beheercyclus) bepaalt dat elk bestuur een strategisch meerjarenplan opmaakt waarin een link wordt gelegd tussen de beleidsdoelstellingen die een bestuur wil realiseren en de financiële middelen die eraan worden gekoppeld. Om de lokale besturen optimaal te ondersteunen bij het opvolgen en realiseren van gemaakte beleidsdoelstellingen en het meerjarenplan werden gemeentelijke profielschetsen opgesteld. Het rapport biedt aan elke gemeente de mogelijkheid zich te vergelijken met (het gemiddelde van de gegevens van de indicatoren van) een groep gelijkaardige besturen (op basis van de Belfius-indeling) en met het Vlaamse Gewest. De thema's die aan bod komen zijn demografische kenmerken van de bevolking, bestuurskracht, grondgebonden kenmerken en voorzieningen, economische kerncijfers en levensomstandigheden.
23.4.4	SVR/AJ	2011 –heden_Lokale inburgerings- en integratiemonitor Vlaanderen_Studiedienst Vlaamse Regering & Agentschap voor Binnenlands Bestuur <i>et all</i>	(E)	OA/4.3.A De lokale inburgerings- en integratiemonitor bundelt gegevens op gemeentelijk niveau over de omvang en de maatschappelijke positie van de groep vreemdelingen en personen van buitenlandse herkomst ter ondersteuning van de lokale besturen bij de planning en ontwikkeling van hun beleid ter zake. Voor elke gemeente uit het Vlaamse Gewest kan een digitaal cijferrapport afgeladen worden met daarin de gemeentelijke resultaten op de verschillende indicatoren en een vergelijking van deze resultaten met de gemiddelde score van een groep vergelijkbare gemeenten (VRIND indeling – zie fiche 23.4.5) en de score van Vlaanderen in zijn geheel.
23.4.5	SVR/AJ	1993 – heden_Vlaamse Regionale Indicatoren (VRIND)_Studiedienst Vlaamse Regering <i>et all</i>	E	OA/ VRIND is een jaarlijkse monitor gekoppeld aan de legislatuur van de Vlaamse Regering. Via verschillende indicatoren wordt een beeld geschetst van de mogelijke effecten van het vooropgezette beleid. Indicatoren die zowel via bevraging worden bekomen als uit databanken. Doorheen alle hoofdstukken is aandacht voor geografische differentiatie; zo veel als mogelijk wordt gebruikt gemaakt van de VRIND classificatie (centrumsteden, grootstedelijke rand, grootsteden, kleinstedelijk provinciaal, overgangsgebied, platteland, regionaal stedelijke rand, stedelijk gebied rond Brussel en structuur ondersteunende steden). Deze hoofdstukken behandelen een algemeen referentiekader, welvaart, welzijn, cultuur en vrije tijd en omgeving.
23.5	Team Vlaamse Bouwmeester			
23.5.1	TVB/JM			
23.6	Vlaamse Landmaatschappij			

23.6.1	VLM/EV & WVDR	2013_2015_ Onderzoek en begeleiding omgevingskwaliteit _VLM	B	OA/4.2.D Het proces en de resultaten van dit onderzoek betekent een meerwaarde voor de VLM werking en haar afgeleverde producten of uitgevoerde werken. Het begrip omgevingskwaliteit wordt vertaald naar de taken en werksituatie(s) binnen VLM. In 2016 worden de 9 kernkwaliteiten onder vorm van een ‘radar omgevingskwaliteit’ uitgetest in specifieke projecten en processen van VLM om zo te komen tot een leidraad Omgevingskwaliteit. Deze leidraad is absoluut relevant voor het platteland gezien het bijdraagt tot de doelstelling B ‘<i>Werken aan de betere omgevingskwaliteit op maat van een gebied</i>’ Er bestaat nog steeds een nood aan indicatoren op maat van het platteland, o.a. voor de omgevingskwaliteit binnen gebiedsgerichte projecten en in het kader van beleidsplanning te monitoren (PBP 1.0, p. 26). De leidraad vormt hiertoe een aanzet.
23.6.2	VLM/GV	2011_2015_Rural Alliances (Landelijke allianties)_VLM + et al	L	OA/4.1 & 4.3.A & 4.3.B Het onderzoek focust op het creëren van nieuwe landelijke allianties (relaties en samenwerkingen) tussen lokale actoren (ondernemingen, plattelandsbewoners) om landelijke middelen en diensten te beschermen en verbeteren en het plattelandsleven levenskrachtig en vitaal te houden. Het onderzoek leverde een instrument voor allianties om zichzelf als samenwerkende entiteit te analyseren op succes- en faalfactoren. Met de vitaliteitsindex kunnen allianties meten hoe levenskrachtig en vitaal hun (platteland)omgeving daadwerkelijk is. Demografische trends zoals vergrijzing en zorg in dorpsgemeenschappen komen daarbij aan bod. Als case heeft De Merode zowel linken met toerisme als inclusie. Het project heeft zowel relevantie voor het PBP 1.0 (doelstelling L ‘Leefbare dorpen’) als het nieuwe PBP 2.0 (dorpenbeleid, uitvoering onderzoeksagenda waarbij momenteel een onderzoek rond vergrijzing en zorg loopt – zie fiche 5.1, ...).
23.6.3	VLM/BB	2013_2015_Energielandschappen: Posad 3E_VLM + Team Vlaamse Bouwmeester + VITO + departement Ruimte Vlaanderen	B	OA/4.2.D Energielandschappen kaderen binnen het gebiedsgericht inzetten op uitdagingen van klimaatsverandering, bodembeheer en waterbeheer met een verbetering van de omgevingskwaliteit als hoofddoel (PBP 1.0, p.28). Een van de kernboodschappen uit het onderzoek is dat we de loutere ‘toepassing van energie op het landschap’ zullen moeten overstijgen, dat we af moeten van het idee van afbakenen (geen nieuwe bestemming of ruimteclaim). De conclusie is dubbel: enerzijds is er nood aan verder studiewerk en nieuwe strategieën voor een reductie aan

				de vraagzijde, anderzijds zullen we in het energie-aanbod op zoek moeten naar oplossingen die uitgaan van een gedeeld ruimtegebruik en gekoppelde belangen. Deze studie is een eerste oefening, die de impact van het energievraagstuk op het landschap, op onze ruimtelijke ontwikkeling, duidelijk aantoont. Principes van collectiviteit – dichter, collectiever en compacter bouwen, collectief vervoer, het koppelen van verschillende functies – kunnen een leidraad zijn om aan de slag te gaan op concrete plekken. Ruimte Vlaanderen zet in het kader van het BRV in op de verdere uitbouw van energielandschappen in Vlaanderen. Gezien de beperkte beschikbare ruimte in Vlaanderen, zullen we energiesystemen moeten verweven met andere functies en ze integreren in ons bebouwde landschap. Omdat de koppeling van gebruikers en producenten een leidend principe is, biedt de energieopgave bovendien ook een kans om een duurzamer en collectiever ruimtegebruik te stimuleren. VLM wil het thema hernieuwbare energie op een gedegen wijze verkennen zodat goed wordt nagedacht over wat de rol en ambitie van de VLM kan zijn enerzijds, en er anderzijds optimaal wordt ingezet op gezamenlijke kennisontwikkeling vanuit verschillende initiatieven binnen de VLM.
23.6.4	VLM/SG	2012_2013_EFRO D2 – Landbouwwegen – opmaak financiële analyse voor de inrichting en het onderhoud van de Vlaamse landelijke wegen_ALBON + VVSG + provi. WVL + VLM	H	OA/4.3.B Dit mobiliteitsonderzoek kadert binnen de plattelandsbeleid doelstelling H ‘Naar een functioneel wegennet op het platteland’: Functietoekenning helpt de ontwikkeling van landelijke wegen te bepalen en zorgt op die manier voor een leefbaar platteland en dorp. Dit onderzoek is het vervolg op het onderzoek ‘EFRO D2 – Landbouwwegen – opmaak van een functietoekenningssplannen voor de landbouwwegen in De Westhoek’ (fiche 23.6.10). Dit luik betreft de financiële impact voor de gemeenten bij de toepassing van een functietoekenningssplan. Er wordt ingezet op de opmaak van een functietoekenningssplan in vier Vlaamse regio’s (Bulskampveld, Zwinstreek, Schelde-Leie, Brechtse Heide) – zie fiche 23.6.5.
23.6.5	VLM/SG	2012_2013_EFRO D2 – Landbouwwegen – opmaak functietoekenningssplannen voor de landelijke wegen in diverse Vlaamse regio’s_EFRO + ALBON + VLM + prov. WVL	H	OA/4.3.B Dit mobiliteitsonderzoek kadert binnen de plattelandsbeleid doelstelling H ‘Naar een functioneel wegennet op het platteland’: Functietoekenning helpt de ontwikkeling van landelijke wegen te bepalen en zorgt op die manier voor een leefbaar platteland en dorp.

				Dit onderzoek is het vervolg op het onderzoek ‘EFRO D2 – Landbouwwegen – opmaak van een functietoekenningssplannen voor de landbouwwegen in De Westhoek’ (fiche 23.6.10). Er wordt ingezet op de opmaak van een functietoekenningssplan in vier andere Vlaamse regio’s (Bulskampveld, Zwinstreek, Schelde-Leie, Brechtse Heide). Tevens wordt de financiële impact voor de gemeenten bij de toepassing van een functietoekenningssplan bestudeerd (fiche 23.6.4).
23.6.6	VLM/LV	03/2012_03/2013_Evaluatie van de pilootlandinrichtingsprojecten_VLM + IDEA Consult + KU Leuven (ANBL, SADL)	SPOOR 3 G	OA/4.2.D Het onderzoek betreft de evaluatie van landinrichting in de Westhoek door VLM (realisatie, proces, instrumenteel). Bij het 3e spoor van het PBP 1.0 wordt landinrichting als één van de geïntegreerde, gebiedsgerichte projecten van de Vlaamse overheid vermeld. De doelstelling G ‘Open ruimte vrijwaren en ontwikkelen’ formuleert: <i>‘De kwaliteit van de open ruimte wordt verbeterd via een gebiedsgerichte inrichting, die uitvoering geeft aan de ruimtelijke (afbakenings)processen. De VLM geeft met haar instrumenten uitvoering aan gebiedsgerichte projecten en processen. De VLM-instrumenten ruilverkaveling, landinrichting en natuurinrichting evolueerden in de richting van verwevenheid, multifunctionaliteit en procesbenadering’</i> (PBP 1.0, p.39). Dit wordt ook bevestigd met het onderzoek waar multifunctionaliteit en procesbenadering sterk naar voor komen.
23.6.7	VLM/HVL	2012_2013_Evaluatie en verbetervoorstellen betreffende de instrumenten voor natuur- en bosbeleid (ontwerpstudie)_Minaraad + VLM + et all_	SPOOR 3 G	OA/4.2.D Het onderzoek formuleert verbetervoorstellen naar het open ruimte instrumentarium toe. Er is nood om te komen tot een harmonisering van de compenserende vergoedingen. De aanbevelingen worden meegenomen in de (nieuwe) ontwerpregelgeving (bv. bij het ontwerp van decreet betreffende de harmonisering van de compenserende vergoedingen). De geïntegreerde, gebiedsgerichte projecten van de Vlaamse overheid worden vermeld bij het 3^e spoor van het PBP 1.0. De doelstelling G ‘Open ruimte vrijwaren en ontwikkelen’ formuleert: <i>‘De kwaliteit van de open ruimte wordt verbeterd via een gebiedsgerichte inrichting, die uitvoering geeft aan de ruimtelijke (afbakenings)processen. De VLM geeft met haar instrumenten uitvoering aan gebiedsgerichte projecten en processen. De VLM-instrumenten ruilverkaveling, landinrichting en natuurinrichting evolueerden in de richting van verwevenheid, multifunctionaliteit en procesbenadering’</i> (PBP 1.0, p.39).
23.6.8	VLM/PV	2011_2013_Studie Landbouw Natuur_VLM, + prov. WVL + RESOC Zuid-West-Vlaanderen	G	OA/4.2.D

				Het onderzoek bekijkt de verbreding van het draagvlak om landbouwers in te schakelen voor agronatuurbeheer . De dienstverlenende landbouwactiviteiten in de ruime zin zijn echter niet rechtstreeks gelinkt aan een doelstelling van het plattelandsbeleid. Agronatuurbeheer komt dan weer wel aan bod bij de beleidsdoelstelling G ‘De open ruimte vrijwaren’.
23.6.9	VLM/FP	03/2010_08/2012_Thought 4 Food (Luik integrale landschapsvisie)_ VLM + ILVO + KUL-ASRO + prov. WVL + et all_.	G	OA/4.1 & 4.2.D Dit onderzoek focust op de ontwikkeling van geïntegreerde globale landschapsvisies op streekniveau (casussen Midden-West-Vlaanderen, Zuid-Poperinge) die compatibel zijn met een zeer ruim aantal aspecten: met de ruimtelijke en economische behoeften van de moderne landbouw en voedingsindustrie, met de visies van integraal waterbeheer en klimaatadaptatie, met een veiligere plattelandsmobiliteit, met ecologische en recreatieve ontwikkelingsvisies, en met de wensen van de lokale bevolking.
23.6.10	VLM/SG	2009_2011_EFRO D2 – Landbouwwegen – opmaak van een functietoekenningssplannen voor de landbouwwegen in De Westhoek _ VLM + prov. WVL + Westhoekoverleg	H	OA/4.3.B Dit mobiliteitsonderzoek kadert binnen de plattelandsbeleid doelstelling H ‘Naar een functioneel wegennet op het platteland’: Functietoekenning helpt de ontwikkeling van landelijke wegen te bepalen en zorgt op die manier voor een leefbaar platteland en dorp. De functietoekenningsmethodiek werd ook meegenomen bij de beleidsaanbevelingen van het IPO rond oneigenlijk gebruik van landelijke wegen (voorbeeldenboek sluipverkeer). De provincie West-Vlaanderen maakte als eerste een functietoekenningssplan op in de Oudlandpolder. Er werden functies toegekend aan de landelijke wegen en afgeleid welk beheer en inrichting nodig waren. VLM wenste met dit onderzoek de methodiek ook te verkennen in de Westhoek.
23.6.11	VLM/BV	2009_2010_GROEI.kans!_ VLM + Idea Consult + et all	I	OA/4.2.C & 4.2.D Deze studie beoogt het meetbaar versterken van de plattelandseconomie door de professionalisering van kleinschalige multifunctionele ondernemers (verblijfstoerisme, educatieboerderijen, korte keten). De methodiek is bruikbaar voor kosten-baten analyses van investeringen in het buitengebied. In het PBP 1.0 richt de doelstelling I ‘ <i>Ondersteunen van kwaliteitsvol ondernemerschap in het landelijk gebied</i> ’ zich op de groeikansen van plattelandseconomie (p.46). De studie is een verderzetting van fiche 23.6.14.
23.6.12	VLM/ASDB	04/2010_Nieuwe inzichten in de economische dynamiek op het Vlaamse platteland_ VLM + WVI + IPO	G	OA/4.2.B Het onderzoek bevestigt de niet-zone-eigen dynamiek in Vlaanderen (o.a. niet-agrarische zonevreemde activiteiten in voormalige of actieve hoeves). Bij gebrek aan een beleidsstrategie op maat kan dit ‘hergebruik’ leiden tot een verdere verommeling

				van het Vlaamse platteland. De conclusies werden meegenomen bij de ontwikkeling van het ruimtelijk beleid (zogenaamde contractbenadering) om op een meer adequate manier te reageren op ruimtelijke transformatieprocessen .
23.6.13	VLM/PV	2007_2008_Diagnose van het regulier onderhoud van landschappelijke en recreatieve infrastructuur op het platteland_VLM + IPO + KUL (Instituut voor de overheid)	B	OA/4.2.D Financiering van het landschapsonderhoud bepaalt mee de kwaliteit van de open ruimte. Deze diagnose leidde tot het instrument ‘Loket Onderhoud Buitengebied’ (LOB) waar i.k.v. PDPO II & III (maatregel Omgevingskwaliteit) pilootprojecten rond de coördinatie van een gebiedsdekkend landschapsonderhoud kansen krijgen.
23.6.14	VLM/BV	2004_2008_Economische impact van plattelandsprojecten_VLM	I	OA/4.2.C Deze studie beoogt het meten van de impact van plattelandsprojecten op de plattelandseconomie (casus De Merode). De methodiek is bruikbaar voor kosten-baten analyses van investeringen in het buitengebied. In het PBP 1.0 richt de doelstelling I ‘Ondersteunen van kwaliteitsvol ondernemerschap in het landelijk gebied’ zich op de groeikansen van plattelandseconomie (p.46).
23.6.15	VLM/JL	2013-2015_Boeren rond Brussel. Kansen en bedreigingen voor voedselproductie in de Vlaamse Rand_VLM <i>et al</i>	D,I	OA/4.2.C Korte keten is voor landbouwers een belangrijke strategie om een aanvullend inkomen te behalen of het inkomen te spreiden. De Vlaamse Rand rond Brussel heeft nog een uitgesproken landelijk karakter en de landbouw vervult er een cruciale rol als bewaarder van de open ruimte. De verstedelijkingsdruk in het gebied is echter zeer groot. Dit onderzoek geeft een beeld van de nog aanwezige landbouw in het gebied en van de specifieke randstedelijke context waar de landbouwers mee geconfronteerd worden. De landbouwers ondervinden hinder van de hoge gronddruk en grondprijzen, de sterke versnippering van de landbouwgronden, het drukke verkeer, de rechtsonzekerheid, etc. Landbouwers zien kansen in de nabijheid van een belangrijke afzetmarkt maar weten vaak niet hoe daar in praktijk op in te spelen. Het onderzoek formuleert concrete aanbevelingen om de sector te ondersteunen en zijn zeker ook relevant voor andere regio’s in het sterk verstedelijkte Vlaanderen.
23.6.16	VLM/SF	Toekomstverkenning: open ruimte offensief_Architecture Workroom Brussels i.o.v. VLM		Zie ook fiche 5.4! (“voortraject ORP”)
23.7	Vlaamse Vereniging voor Provincies			
23.7.1	VVP/KV	2013_Landgebruik_prov. ANTW	-	OA/n.v.t Het onderzoek resulteert in kaarten i.k.v. het provinciaal plattelandsbeleid .
23.7.2	VVP/KV	2011_2013_Leefbaarheid en sociale vitaliteit van Dorpen in de grensstreek van de Westhoek_prov. W-VL & UvA	L	OA/4.3.B

				Dit sociaal geografisch onderzoek focust op de leefbaarheid en sociale vitaliteit van dorpen in de Westhoek. De ruimtelijke identiteit van landelijke dorpen verdwijnt. Dorpen verliezen hun streekgebonden karakter en beginnen op elkaar te lijken. Toenemende nieuwbouw maakt dat dorpskernen uitdunnen en verschrallen en dit heeft invloed op de leefbaarheid (Thissen, 1998, 2001). Dit onderzoek heeft zowel relevantie voor het PBP 1.0 (doelstelling L ‘Leefbare dorpen’, p.58) als het nieuwe PBP 2.0 (dorpenbeleid, uitvoering onderzoeksagenda waarbij momenteel een onderzoek rond vergrijzing en zorg loopt – zie fiche 5.1, ...).
23.7.3	VVP/KV	2011_2013_EFRO-project Duurzame glastuinbouwclusters_prov. ANTW + et all	I	OA/4.2.1 Dit onderzoek focust op een duurzame glastuinbouw (clusters Hoogstraten & Sint-Katelijne-Waver).
23.7.4	VVP/KV	2012_Ruraal ondernemerschap I_prov. ANTW + et all	I	OA/4.2.C Deze studie brengt de korte keten van hoeve- en streekproducten in kaart (producent, distributie, afzetmarkt) in de provincie Antwerpen.
23.7.5	VVP/KV	2012_Ruraal ondernemerschap II_prov. ANTW + et all	I	OA/4.2.C Deze studie brengt de korte keten van hoeve- en streekproducten in kaart (wensen van consument) in de provincie Antwerpen.
23.7.6	VLM/KM & BVW	03/2009_03/2012_SOLABIO: Onderzoek naar het effect van akkerranden op functionele biodiversiteit en natuurlijke plaagbeheersing_VLM & Inagro	B	OA/4.2.D Dit onderzoek bekijkt de effecten van akkerrandenbeheer (casussen Kustpolder & Meetjesland) op de biodiversiteit. Ongeveer 11% van de Vlaamse landbouwers heeft een beheerovereenkomst bij de VLM en werkt zo vrijwillig mee om de biodiversiteit op het platteland te verhogen. Deze maatregelen dragen bij tot een betere omgevingskwaliteit op maat van een gebied (PBP 1.0, doelstelling B, p. 26). Dit onderzoek toonde aan dat een mogelijk nieuw pakket voor bloemenranden een win-win oplevert voor boer en natuur. De resultaten dienden als basis voor een nieuw pakket i.k.v. PDPO III.
23.7.7	VVP/KV	04/2008_04/2012_Interreg IV A-project Samen voor de Glastuinbouw_prov. ANTW + et all	I	OA/4.2.1 Dit onderzoek focust op de ontwikkeling van een duurzame glastuinbouw (clusters Hoogstraten, Boechout-Ranst & Sint-Katelijne-Waver).
23.7.8	VVP/KV	2010_Lichtvisie West-Vlaams Platteland_prov. WVL	B	OA/4.2.D & 4.3.B De studie resulteert in een inrichtingsvisie op een kwaliteitsvolle openbare verlichting van het platteland (dorpskern, fietsweg in de open ruimte, woonwijk, verkaveling, dorpskerk, sportveld, parkeerterrein)? Dit draagt bij tot een betere omgevingskwaliteit op maat van een gebied (PBP 1.0, doelstelling B, p. 26).

23.7.9	VVP/KV	06/2010_09/2010_Regional Branding Hageland: Onderzoek naar regionale betrokkenheid van inwoners, beleidsverantwoordelijken, ondernemers en lokale verenigingen van het Hageland_prov. VLBR +et all	J	OA/4.1 & 4.2.D Het onderzoek focust op streekvermarkting (regional branding) en betreft een ruime groep stakeholders uit het Hageland (participatie). Streekidentiteit komt aan bod in doelstelling J ‘ <i>Beleving op het platteland kansen geven met respect voor de streekidentiteit</i> ’.
23.7.10	VVP/KV	2010_Groetjes uit het Pajottenland en de Zennevallei_CAG + prov. VLBR	J	OA/4.2.D Het onderzoek focust op de landschapsevolutie van het Pajottenland en de Zennevallei i.k.v. inrichting en sensibilisatie. Zie ook fiche 14.7
23.7.11	VVP/KV	2009_Economische betekenis agro-businesscomplex in West-Vlaanderen_prov. WVL	-	OA/n.v.t.
23.7.12	VVP/KV	2007_Blijven of wijken (de betrokkenheid van jongeren in de Westhoek op hun omgeving)_prov. WVL & UvA	L	OA/4.3.B Dit sociaal geografisch onderzoek focust op de betrokkenheid van jongeren in de Westhoek. Het onderzoek heeft zowel relevantie voor het PBP 1.0 (doelstelling L ‘Leefbare dorpen’, p.58) als het nieuwe PBP 2.0 (dorpenbeleid, uitvoering onderzoeksagenda waarbij momenteel een onderzoek rond vergrijzing en zorg loopt – zie fiche 5.1, ...).
23.7.13	VVP/KV	2005_2006_Evaluatie leefbaarheidsbeleid Westhoek_prov. WVL & UvA	L	OA/4.3.B Dit sociaal geografisch onderzoek evalueert de leefbaarheid van de dorpen in de Westhoek. Het onderzoek heeft zowel relevantie voor het PBP 1.0 (doelstelling L ‘Leefbare dorpen’, p.58) als het nieuwe PBP 2.0 (dorpenbeleid, uitvoering onderzoeksagenda waarbij momenteel een onderzoek rond vergrijzing en zorg loopt – zie fiche 5.1, ...).
23.7.14	VVP/KV	2005_2006_Landbouwverbreding in West-Vlaanderen_prov. WVL	G	OA/4.2.A Deze studie analyseert het socio-economisch belang van landbouwverbreding .
23.7.15	VVP/KV	2003_Het Pajottenland historisch-geografisch bekeken_UG + prov. VLBR	J	OA/4.2.D Het onderzoek focust op de landschapsevolutie van het Pajottenland i.k.v. inrichting en sensibilisatie. Zie ook fiches 14.7 & 23.7.10
23.7.16	VVP/KV	05/2011_12/2013_Mooiste Dorpen van Haspengouw_PHL	L	De ontwikkelingsstrategie voor Haspengouw stelt dat de ruimtelijke identiteit van landelijke dorpen verdwijnt. Op verschillende beleidsniveaus tracht men deze transformatieprocessen te sturen met structuurplannen en bouwvoorschriften. De realiteit toont dat deze politiek van vergunningen onvoldoende is. Alle actoren, ook de individuele bewoner, spelen hierin een rol (participatieve aanpak).